

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

VII. Quam se quisque superioribus & Patribus spiritualibus clare & liquido aperire debeat, integram & planam illis conscientiaë rationem reddendo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

TRACTATUS SEPTI-
MVS.

Quam se quisq; superioribus & Patribus spiritualibus clare & liquido
aperire debeat, integram & planam illis conscientia
rationem reddendo.

CAPVT I.

Quanti momenti ac necessitatis sit, sincere
nos cum superioribus nostris
agere.

Lib. 4. de
inst. re-
umit. c. 9.
& collat.
2. Abbas.
Moyses c. 10

Manifesta-
tio sus.

In vidu
Patrum p.
2. §. 104.

C. 4. de ob-
edient.

In constit.
Monast. &
aliis in locis
in regul.

Monast. c.
34.
Lib. 3. offic.
c. 16. De
ord. S. &
morum in-
st. c. 4.

Exam. §.
34.

PATRIBVS illis antiquis id
Cassianus scribit iolenne & v-
sitatum fuisse, vt quotquot
Dei se seruitio primum man-
ciparent, eos, velut primum Alphabeti
litteram, docerent omnes tentationes &
prauas cogitationes, & quidquid in ani-
ma sua contingeret, maioribus ac Magi-
stris suis statim declarare. Et erat id ceu
primum doctrinae spiritualis quam tra-
debant, principium & rudimenta. Vnde
S. Antonius dicebat: *Si potest fieri, quot
aqua bibit in cella sua, habet declarare senio-
ribus et non demetur in ipsis.* Vnde scribit
Ioannes Climacus multos se quodam in
Monasterio, sanctitatis nomine illustri,
vidisse Monachos, qui de zonalibellum
gestarent, in quem omnes suas quotidie
cogitationes scripto referret, vt illarum
deinde archimandrita suo rationem da-
rent. Atque hoc eos superioris sui iussu
facere solitos. Idem documentum signan-
ter proponunt S. Basilius, S. Hierony-
mus, Ambrosius, & Bernardus.

Quod autem communis Sanctorum
Patrum doctrina est, & primum apud
pntes illos eremiticolas principium vi-
tae spiritualis erat, id nobis Beatus noster
Pater, velut permagni momenti rem, &
in primis necessariam verbis grauis-
simis, quae in Constitutionibus legere est
inculcat. Re, inquit, in Domino conside-
rata, *visum est nobis in diuina maiestatis
conspetu mirum in modum conseruare, et su-*

perioribus subditi omnino perspecti sint. Non
solet autem B. P. aliis in rebus, etiam maxi-
mi ea momenti sint, tali modo loqui.
Satis quoque illi non est nude hoc modo
rem hanc proposuisse, sed eam etiam ra-
tionibus efficacissimis probare conati-
tur. Et prima quidem eorum necesse sit & ma-
gnifereferat, manifeste & candide se su-
perioribus declarare, ratio est, vt hoc pa-
cto subditos hi suos melius dirigere &
gubernare queant. Superior quippe ten-
netur te regere & conducere; hoc namq;
eius officium est, hoc est Recto: em, hoc
superiorem esse. Iam si te spei spectum
non habeat, si te ei non aperias, certum
est id eum, prout oportet, non posse fa-
cere. At enim Sapiens: *Qui abscondit se-
lera sua non dirigitur.* Si suam aegri Medico
plagam & morbum non detegit, ab eo
curari non poterit. Etenim vt D. Hiero-
nymus scribit, *Quod ignorat medicina, non
sanat.* Necesse est tuam medico inuale-
tudinem declares, si eum tibi medicinam
facere velis, quin imo, si multis languo-
ribus & morbis simul tenearis, eos ad v-
num omnes reueles oportet: Si namque
vel vnum teles, tale forte tibi Medico
medicamentum praescribet, magis vt tibi
noceat quoad id quod te cuius, quam co-
ferat quoad id quod declarasti: quoniam
salutare est Hepati, noxium est Spleni.
Vnde te necesse est omnia mala tua de-
clarare, quo ita suum Medicus medica-
mentum temperet in vno, vt in altero mi-
nime noceat. Pari ergo te modo, & ob
eandem rationem, medico spirituali, qui
ipse superior est, omnes tuas in d'posi-
tiones & languores aperire oportet. Cu-
enim Medicus agrum bene perspectum
habet, omnesque eius indispositiones,
lan-

Pro. 28. 13

In illud Ec-
cles. 10. 11.
Si mordet
serpens in
silentio.

Nihil cele-
tur hic.

languores & naturalem complexionem penitus nouit, eum multo curabit facilius & citius, statim namque ipsam morbi radicem agnoscit, videt quis humor peccaminosus predominetur, quid illi prodesse, quid obesse queat, itaque haud difficulter conueniens & congruum illi remedium applicat. Hac de causa solent principes & magnates se à medicis ducere, qui quocumque pergunt, se sequuntur, & comedentibus quotidie assistant. Nō ut is ad singula ipsis momenta dicat, ne comedas hoc, ne bibas tam multum (sic namque graues ijs essent & molestiam exhiberent) sed ut, dum illos comedentes vident, eorumque quotidiana exercitia, animi propensionem, & quae ipsas obesse vel prodesse solent, assidue vsu obseruant, eorum complexionem & naturam intus perspiciant, ac postea, cum in morbum aliquem eos incidere contingeret, melius eos curare & medicamenta adhibere norint. Hunc ergo morem nos S. P. Noster seruare & medicos semper ad manum habere vult, qui omni nobiscum loco versentur, qui nostram complexionem, naturam inclinationem, debilitatem vel robur intus & penitus perspectam habeant, quo melius idcirco nos curare & gubernare norint. Societatis nostrae regimen spirituale est & interius, nec suppli ijs & castigationibus vllis continetur, itaque ut plurimum per iuridicam informationum, accusationū, ac denuntiationum viam non procedit, animè dumtaxat tunc remedium atque utilitatem spectat, vnde tu ipse te Superiori detegas ac manifestes oportet, velut Medico, velut Patri, qui Dei vires occupat, Quod nisi facias, praesentissimo animam tuam expones periculo, Deūque tentabis, ut ipse qui hominum te adminiculo regere & gubernare vult, bene autem hi te regere nequeunt, nisi te ipsis patefacias, quia ipsi te, quibus, perspectum non habent. Aliud ergo si spectes, Deus tentas, quandoquidē vis id, quod moraliter, loquendo, fieri plane non potest. Secunda ratio, quae priorem etiam declarat, est quia quo superioribus o-

mnia subditorum interiora magis & euidentius patent, eo his melius, accuratius & maiori cum amore poterunt succurrere, & animas illorum à varijs tueri inconuenientibus & periculis, in quae forte prolabi possent, si huic vel illi loco, functioni, officio eos applicarent, quod eorum tentationes & prauas propensiones, quantaque eorum sit fortitudo, robur, & virtus ignorat. Praesertim quoniam in Societate ex vi professionis & instituti nostri semper nos oportet ad quocumque terrarum & locorum quocumque vel à summo Pontifice, vel superioribus nostris immediatis id nobis iniungeretur, discurrendum paratos esse. Ut vero in id genus missionibus non erretur, hunc scilicet mittendo, non illum, & hos ad hoc negotium, alios ad aliud applicando, non solum valde, sed & summo opere refert, (inquit S. Pater Noster) ut integram inclinationum & tentationum subditorum suorum & ad quos defectus & peccata natura sint vel fuerint propensiores, notitiam superior habeat, hoc pacto namque melius eos regere & dirigere poterit, nemini quid, quod vires excedat iniungendo, neu maioribus periculis & laboribus exponendo, quam commode ferre quisque valeat. Quod autem Societatis regimen ita facile, suauē & recte procedens sit inter alias causas nō vltima est ista haec, quae Superiores vniuscuiusque suorum subditorum habent perspicacia & notitia, quae singulorum talenta, dotes, habilitates tū bonas, tū malas, & ad quid quisque aptus, vel ineptus sit, intime noue, ut hoc etenim modo sciunt quid de vnoquoque in particulari statuendum sit, quis cui rei applicandus. Ita fiet ut nihil tibi praecipere sint, quod vires, tū spirituales, tū corporales excedat, neque vlli te sint periculo exposituri, sed vnicuique iuxta vires & talentum, & vti in Euangelio dicitur, Vnicuique secundum propriam virtutem, officia distributuri. Tertio, permagni hoc, inquit S. N. P. refert, ut sic melius Superior ordinare & prouideri possit id, quod vniuerso Societatis corpori consentaneum

Superiores debent suorum vires nosse & propensiones.

Mat. 25. 15

Manife-
standi ne-
gligentiā
quam pe-
riculo sa,

*Necessaria
ad bonum
regimen
manifestas-
sio.*

neum & conueniens est, utpote cuius bonum & honorē vti & tui vnus particulatim, ipse recipere & curare tenetur. Cum ergo superiori te declarabis, eique integram plenamque animā tuā rationem reddes, tunc ipse de honorē tuo per omnia sollicitus, ac sine vlla tua nota & infamia, vniuersale totius corporis Societatis bonum respicere & spectare potest, si autem bene te integreque non patefacias, fortasse honorem simul & animam tuam nec non bonum Religionis totius nomen & honorem, qui a tuo vnus dependet, non paruo discrimini expones.

*Varietas
munerum
posse hanc
manifestas-
sionem.*

Non erit absre, si hoc loco, velut in transitu consideremus ac ponderemus, quomodo, quæ in rem & profectū proprium nobis Societas assignat media etiā sint fini illius conformia & proportionata. Si quidem institutum nostrum esset in cellis & solitudine manere, Chorū tantum frequentare & refectorium, tanta sane claritate, tantæ conscientia reddere opus non foret, ac cum Societatis subitū tam diuersimode applicari apti & usurari, tam periculosas sublimisque functiones obire per mundum quocunque locorum inter fideles & infideles, & subinde etiam soli, & per longum tempus, miti debeant: Superiorem ante probe nosse oportet, quid quisque possit, ne cum ipsum, tum Societatem vniuersam in presens periculum conijciat. Quin & subdito ipsi magnope e concludit, sincere se candidèque superiori reuelare, vt nimirum sic conscientiam suam exoneret ac quietam ac securam reddit: Si enim id non faciat, omnia isthæ pericula in illius caput recident. Si enim suam ipse in Spiritu d. bilitatem & exiguas vires Præposito declarasset, occasionibus, tentationibus & periculis his ab eo expositus non fuisset.

*Inmoral.
S. 12. 10. 1.
Elegans si-
mile.*

Egregio simili & exemplo rem hanc demonstrat Plutarchus: Pauperes, inquit, dum diuites præstoli e videri vult, magis inde depauperantur, vt tan-

dem etiam nihil penitus rerum habeant, pares namque opulentioribus. Sumptus & expensas facere volunt id est maiores quam arcula sustineat: pari modo si Religiosus quis à virtute inops, & humilitate destitutus, suam tegere indigentiam, diues apparere & videri habere vult, quod non habet, magis reuera depauperabitur, & tandem fortasse sibi ipsi perniciem accerset: quia tractabitur vt diues quis, & fructibus collectis instructus, nam tentationibus & periculis, ad quæ pares opes, facultates & virtutes non habet exponetur, omniaque in illius caput mala conuoluentur, eo quod se ipse minime reuelarit. Vnde, vel ob solam nostri securitatem ipsorum & satisfactionem, vt item conscientiam nostram exoneremus, nullum serupulum non incurramus, hæc in nos pericula non incurramus, hæc nostri ipsorum nos superiori rationem oporteret dare: tum vero vt Deum in nobis adiuuandis, atque ab omni periculo & peccandi occasione tutis conseruandis benigniorem & fauentiorem experiamus.

Quam vero ille Religiosus qui se totum superiori suo manifestauit, omnesque suas miseras & imperfectiones si cere patefecit, in animo securus & quietus est, cum postea ad missionem aliquā ablegatur, vel huic aut illi officio applicatur quam is Deo confidit se ab eo omni in se adiuuandum, & in quibuslibet peccandi occasionibus & periculis quæ occurrunt, à probro & lapsu eripiendum; Dicet enim, Ego me Domine huic officio non applicui, functioni huic vltro me non ingessi, imo vero meam quoad insufficientiam, & exiguas spiritus mei vires candidè proposui, tu me huic promouisti, tu id iniunxisti: Supplebis ergo quod mihi deest. Quia item fiducia, e-
lib. 10. com-
fes. 1. 29.

petit illud S. Augustini, Domine da quod subes, & sube quod vis? Putat quippe Deum teneri, sibi concedere id quod à se fieri mandat.

Alter autem, qui animum suum minime declarauit, at fortasse, vt huic functioni

ationi & operi admoeretur, vel ab alio.
 q. p. placebat non anoueretur, al qua
 tentationem, passionem, imperfectionem,
 vel debilitatem suam patefacere
 noluit, quam habere consolationem po-
 test? Qui enim huiusmodi est, hunc nec
 mittit Deus, nec obadientia huic mune-
 ri admoer: nam iuxta philosophos,
 ignorantia causas inuoluntarium, Quoerit-
 ca non est hęc proprie voluntas superio-
 ris, sed ipse propria voluntate se huc in-
 gerit & intrudit: & intrusus est, non vo-
 catus non missus: De quibus non in-
 commode dici potest illud Dei ore Iere-
 miaz pronuntiatum. Non miscebam propheta-
 rum, & ipsi currebant, non loquebar ad
 eos, & ipsi prophetabant. Qui tales sunt,
 quid mirum si impingant, si quę agunt,
 non bene illis succedat? Vnde & merito
 timere, & perpetuo in angore & tristitia
 viuere possunt. Notat porro velim hi,
 minime se conscientia suę debito satisfi-
 ciaturos, quod superiorem ante ro-
 gent, ne se tali vel tali officio applicet
 vel huic periculo labendi exponat, in
 genere videlicet dicendo, sufficientes
 ad hoc vires ac virtutem in se non sentire:
 est enim causa magis in particulari,
 vti postea dicemus, exponenda, alioqui
 enim Superior quidquid dici potest hu-
 militati attribuit, atque adeo qui san-
 ctiores sunt, plerumque id genus plura
 sui humiliandorum causa allegare so-
 lent.

1er. 23. 21.

Dammum
 negligētia,
 periculosam
 curam de-
 salatio.

Cap. 5. 16.

Valde eam
 vixit S. P.
 N. ignas.

4. p. Const.
 c. 10 § 5.
 6. p. Const.
 c. 1. § 2.

Ob has ergo rationes S. P. N. tanto-
 pere id nobis commendat, & identidem
 ac repetitis vicibus in Constitutioni-
 bus, velut permagni momenti rem, ob
 commune totius Societatis bonum, in-
 culcat. Tam porro hoc ipse sensu ple-
 nus est, vt, in quarta Constitutionum
 parte vbi quidam quoquam clausum ser-
uari verat, non ianuam, non arcem ad-
 dat, ne quidem propriam conscientiam; esto
 id eo loco ad Propositum facere non vi-
 detur. Tant scilicet hoc facit, tanti id
 apud eum valoris est. Idem facit & in se-
 xta parte cum ait, Nihil ex externis vel in-
 ternis eos (superiores) celent.

Adco hoc in Societate necessarium
 esse credit, vt (sicut loquitur Apostolus)
 oportune & importune, vltus veniat, non
 veniat, & omni tempore illius nos idea-
 tidem commonefaciat & in mentem re-
 uocet. Et quo loco in quinta congrega-
 tione generali disquiritur, ecquę sub-
 stantialia & essentialia instituti nostri vt
 p. accepta, dicitur, ea ipsa esse, quę in in-
 stituti nostri formula ac Regula Iulio
 III. Pontifici sive propofita, & tum ab
 eo, tum ab eius successoribus approbata
 & confirmata: nec non omnia illa, sine
 quibus priora vel non consistere, vel nō
 nisi ægre admodum conseruari queunt,
 quorum vnum esse dicebatur ipsa con-
 scientia apud superiorem reiectio. Adco
 vt hæc Societati ita substantialis sit, vt
 sine ea conseruari ipsa non possit. Quo
 vno pronuntiato pauis comprehendimus,
 quidquid demum dici queat. Quā-
 diu itaque sancta hæc ad superiores &
 Patres spirituales in omnibus rebus cō-
 fugiendi, animęque penitus illis pate-
 faciendę, consuetudo etiam in aliis Re-
 ligionibus viguit, notarunt & obserua-
 runt historici nonnulli, tam diu eas in
 primo obseruantiaę vigore integras per-
 stitisse; e contra experientia teste con-
 stat, hoc communiter causam esse solere
 cur quis in Religione pereat & pessum
 eat, quod videlicet paulatim inrepe-
 scere, passionem aliquam & malam inclina-
 tionem sequi, in exercitiis spiritualibus
 se negescere & modo vnum mox alium
 defectum admittere incipiat: ipse vero
 imperfectionem suam obtegere saragat,
 suęque infirmitatis rationem non red-
 dat, vnde hoc pacto plaga paulatim vi-
 tiata putrescit, ingrauescit, in crudelit,
 & quod initio paruum malum erat, mox
 ita adaugetur, vt postea fiat profus in-
 sanabile & immedicabile, ac tandem to-
 tum ædificium corruat, quia iam à lon-
 go tempore rimas agere ac fatiscere co-
 pit, nullumque ei remedium adhibitum
 est.

2. Tim. 4. 2.

Can. 17.

Substantialia
 medium est
 conseruandę
 Societatis
 manifestatio.

Refert
 Bern. Rossi-
 gnol. li. 1. de
 discipl.
 Christ. per-
 sect. c. 1.

Neglecta la-
 bescent mul-
 tas fami-
 lias.

Taciturnitas
 vultus vobis
 in insana-
 bile.

Quod etiam his verbis bene notauit Serm. seu
 S. Dorotheus: Dicunt aliqui adeo, cecidit doctrina,

hic, hac de causa Monasterio egressus est ille: quippe morbus eum exire compulset. Sed patitur causa venies: at ego dico nec hoc nec illud in causa apostasia. fuisse, sed quod ipse in inde, misso se non detexit, & eorum quae in anima sua contingebant, rationem superiori dare noluit.

CAPVT II.

Quanta quiete & consolatione mentis fruatur, qui superiori ac Patri suo spirituali totum se reuelat, & quanta hac in re bona & commodam includantur.

Lib. 1. offic. c. 6.

Lib. de amicis. c. 5.

In reg. monarch. c. 34.

De ord. & ta & motum instit.

Amicubonus & ta medicum.

Eccl. 6. 16.

Eccl. 6. 14.

Eccl. 6. 15.

SANCTI Patres & Ecclesiae Doctores, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus, & Bernardus docent, vnum e maximis, quae hac in vita obtingere hominibus solatia possunt, esse, quod fidelem nactus sit amicum, in quo conuiescere & cui fidere queat, totum animum suum & cuncta cordis arcana illi detegendo, iuxta illud sapientis. *Amicus fidelis medicamentum vita.* Nulla inquit S. Augustinus est medicina ad curandas plagas tam efficax, quam talis amicus, qui te in laboribus consolari, in dubiis consulere, in prosperitatibus tecum gaudere & congratulari, in aduersis denique compati queat. *Qui autem inuenit illum (talem amicum) inuenit thesaurum.* Quid dico thesaurum? *Nam amicus fidelis nulla est comparatio: non est digna ponderatio auri & argenti, contra bonitatem fides illius.* Hanc porro gratiam Dominus tibi in Societate contulit: talem namque in ea amicum (superiorem scilicet) nactus es, ille enim tuus est Pater spiritualis, tuus Magister, tuus Medicus, mater & frater tuus: ac viscera & cor erga te habet plusquam maternum, resque tuas tam quam proprias, & plusquam proprias curabit. Vide ergo, ut talem amico debite commode-

que utaris, teque magna cum fiducia aperias.

Si desideris inquit eo quo ante loco sapiens, sensatum & amicum talem, *enigla ad eum, & gradus ostiorum illius exteras pestum, assidue eum de rebus tuis consulendo, tuaque illi communicando, quia verum in illo solatium, consilium & re-* Solatium ex manu & consolatione in-credibile.
medium omnibus in rebus, in quibus necesse est inuenies. Quemadmodum enim infimo solamen & alleuiamentum est, ei se aperire medico, a quo sanitati reddendus est, ita afflicto merenti & desolato magnam consolationem & recreationem adfert, poenas, molestias & afflictiones suas patefacere ei, qui consolationem & opem adferre potest.

Inter alia, quae tristitia pellenda, & cor afflictum exhilarandi media Philosophi morales assignant, est afflictiones suas alteri referre & patefacere.

Et adfert hoc D. Thomas, ubi detriticia tractat, hancque huius rei dationem. Nam quando quis inquit, mala & aduersa sua solus apud se tacendo con- 2. q. 38. a. 1. d. 1. mala ex eadem dolo uoluntate.
coquere & ferre vult, maior est ad ea mentis attentio, & cor magis eodem fertur; unde etiam hominem magis affligunt; at quando ea aliis communicat, aliquatenus inde mentem diuertit, attentio namque tunc distrahitur ac dilatatur, & animus non nihil respirat.

Ita id fieri communiter per experientiam videmus, & ita vulgo dicunt homines, Ignosceas, quae so haec tibi grauiamina mea narranti, quia aliquam ex hac narratione consolationem videor accipere. S. Abbas Nilus Ioannis Chrysostomi olim discipulus, id communiter a Patribus, illis antiquis hac in re solitum dari remedium scribit. Quod & ipsi seita quadam similitudine declarabant, uti nubes tum densae & obscurae sunt, cum aquis turgent, at postquam eas effuderunt, a se reiecerunt & exonerarunt, clarescunt & splendidae fiunt, sic quemdiu quis a tentationibus suis onustus & grauis incedit, in magna tristitia, confusione, angoribus viuit & melancholia

cholio appletus: at hocce à se onus excutiendo, prout id exstillat & à se abiicit, prout superiori se aperit & manifestat, ita & egriudine animi pulsa cor alleuiatur, tristitia mitigatur, & homo gaudio, consolatione, miraque animi pace & quiete deliuitur.

in eo inueniant, & in animæ negotiis dirigantur, recurrere possint. Vnde præclare Cassianus videmus, inquit, omnes disciplinas humanas, & vniuersas artes mechanicas, quæ tamen non nisi ad temporalia bona sunt vtilis, esto etiam ita materiales sint, vt eas oculis videre & manibus contrectare possimus, ab homine nihilominus addisci & percipi non posse, nisi alteri eas docente is in discipulum subdat.

Co Nat. 2.
Abbat.
Mosis c. 18.

Simile.
Nulla sine
magistro
ars perdiscitur.

Serm. 5.

Expri-
mentum
1. Do-
ruius.

Scribit de Dorotheus tantam animi pacem & gaudium sentire solitum, dum omnia sua Magistro & Patri spirituali retegebat ac manifestabat, vt, quod tanto mentis gaudio perfundebarur, timere ac suspicari cœperit, bonone in statu animæ suæ res verarentur, & sibi met ipsi indignari.

Sciebat siquidem cœlestia gaudia intrare volentibus tribulationes & aduersa, Domino assente, necessario subeundas esse (quoniam permixtas tribulationes oportet nos mirare in regnum Dei) cū porro se non tam labores & tribulationes pati, quam deliciis & consolationibus videtur perfrui, formido hæc illi obnata est, recte in cœlos iter inisteret, an secus donec Magistrum suum & formatorem Ceratis Ioannes Abbas consulens, ex eo audiit non esse, quod propterea affigeretur aut laboraret: quoniam quam ille sentiebat pax & animi tranquillitas promissa erat iis, qui conscientiam suam superioribus retegunt, vti ipse faciebat.

Ca. praced.

Reg. 25. Re-
Bar.

37. c. 1. §.
12. §. 4. p.
6. 10. §. 7.
Secus §.
Præfetto
Spirituali.

Quod autem tanti id momenti sit, id eo id B. P. nobis, vti ante diximus tam operose importuneque cuculeat, vultque superiores saepe cum subditis agere & loqui nam vralia taceam quæ in hoc inelusa sunt bona, per priuam & familiarem hanc conuersationem mirum in modum subditi animati, vt ad superiores sincere refugiant, & calore perspicueque se illis retegant. Quin vt rei huius maior sit occasio & ad maiorem omnium consolationem, in constitutionibus statuit singulis vt in dominibus & collegiis quidam sit rerum spiritualium præfetto, ad quem omnes vt conscientia suæ quieti consulant, consolationem

Quomodo ergo tibi persuadeas in hæc sola profectus tui spiritualis scientia non esse tibi opus Magistro, quæ doceat & quid faciendum sit præscribat, præsertim cum tam obscura, spiritualis & inuisibilis ea sit vt non queat oculis corporeis, imo nec animæ quidem, nisi magna cordis puritas accesserit, videri & in qua qui errarit, non, vti in aliis scientiis vsu venit, temporalem, quæ facile reparabilis est, læturam facit, sed animam suam in sempiternum vel perdit vel lucrificat.

Non hic eum hostibus visibilibus, sed inuisibilibus, non cum vno aut duobus, sed innumeris Damonum noctu & interdiu assidue nos impugnantium, cuneis nobis certandum est. Hac de causa necesse nos est, inquit Cassianus, diligenter & serio ad maioris nostros & Patres spirituales recurrere, quidquid in anima nostra introrsum geritur, illis declarando vt per eos hoc pacto dirigamur & adiuuemur.

Aliis autem rationibus omissis, ingens fructus & bonum inde prouenitatum, quod singulis in domibus quidam sit rerum spiritualium præfetto, quodque is passim consulatur, liquido patebit ex iis quæ cum ipso tractantur & communicantur, declarare enim ei homo debet, quis orationis, quam obit, sit successus, quæ in illa modo & methodo, procedat, quæ ex ea fructum colligat, num quas ad hoc institutas & præscriptas habent? dationes & monita seruet: qua su-

Quia pate-
faciendum
Præfetto
Spirituali.

per

per te particulare examen instituat, num errorum numerum per puncta annotet, & num examen cum altero conferat; num spiritualem lectionem instituat, quemnam ex illa fructum eliciat: num quas tentationes habeat, & quomodo se in eis gerat: quas poenitentias & mortificationes cum priuatis, tū publicè obeat: in obedientia quomodo se habeat, ne non in indifferentia, in humilitate, in Regularum obseruantia, & in aliis id genus rebus. Qui porro nouit, esse sibi horum omnium alteri rationem reddendam, certum est, eum propterea paulo accuratius super se aduigilaturum, eam ut meliorem dare queat. Præterea, minime dubium est, quia ad rem aliquam magni faciendam, & à nobis majori in pretio habendam, singulare medium sit, quod ab alio eam magni fieri & in pretio haberi videmus. Cum videam ergo semel & iterum isthæc à me quaeri, certum est, tene me propterea accuratius ad eadem reflectere: & si semel impegerim, dare operam, ne impingam denuo. Adhæc, quemadmodum Theologi & Sancti Patres sacramentalem confessionem forte velut frenum ac retinaculum esse docent, ad homines à peccando retrahendos, uti re ipsa in Hæreticis videre fuit, qui eam & negarunt, & vsurpare desierunt. Adeo quidē ut cum propterea populus in Germania sceleribus & flagitijs scateret, itaque iniquus in proximum esset, ut ne vicinus quidem à vicino tutus esset, ipsimet hæretici legatione missa, Imperatorem Carolum V. rogariat, ut legem ferret, quæ omnes ad scelerum confessionem instituendam obligaret: quod enim auricularis sublata esset confessio, civilem vitam vix posse consistere, & homines tuto viuere, quo Imperator audito, non parum risit, tanquam si ipse rem hæc lege lata iubere posset.

Quemadmodum inquam hominem non parum à peccando retrahit nosse, sibi, quæ delinquit, esse per confessionem detegenda, ita Religiosos non pa-

rum ab erratis & imperfectionibus admittendis reuocat, videre, earum sibi apud alterum rationem reddendam esse.

Ut vero comparationem hanc longius deducam, dico, confessionis frequentationem vnum è primariis esse medijs, quæ alicui ad salutem in tuto collocandam dare possumus, Nam præterquam quod gratia & peccatorum venia in hoc Sacramento obtinentur, quæ unq; cuiuspiam suggeri possunt remedia & consilia, in eo inclusa sunt. Vnde dum tæcularium aliquem in spiritu proficere volumus, consulimus illi: modo quidem, ut Rosariū deiparæ mari recitet: modo ut quotidie, si quidem per occupationes liceat, sacros missæ officio intersit, nonnunquã etiam ut concionem audiat, interdum ut aliquas suscipiat poenitentias operamq; det, ne quis sibi elabatur dies, quin aliquam asperitatem subeat: denique velut omnium præceptum, & quo priora confirmantur consulimus ei, ut sapius bono alicui confessio delicta sua confiteatur. In quo vno quæcunque ei dari possunt remedia simul comprehendere & quicquid illi dici queat, & opus habet, illi suggerere videmur. Id enim ipse si faciat, Confessarius singulis octonis vel quatuordecim diebus, vel mensibus, ea illi media & remedia suggeret, quæ vna vice nec tu ei dare posses, nec alius accipere, simul etiam rationem ab eo tunc poscet, quomodo quæ illi antea remedia dedit, opere exequatur.

Hæc namque bonorum confessoriorum sunt partes, curare videlicet, ut poenitentes sui semper in virtute crescant. Hinc & vitæ spiritualis Magistri poenitentibus semper consulunt, ut vnum & eundem stabilem Confessarium semper habeant: Nam hodie vniuersas alteri confitei parati esse profectus causa solet. Pari modo in hoc vno consuetudine reddendæ medio particularia omnia media & remedia, quæ alicui ad proficiendum possunt dari, inclusa sunt. Ibi enim superior vel Præfectus rerum spiritualium videt quomodo

Confessio
ne frequen-
tatio est q-
mum e pri-
marium me-
dium salutis.

Domini. So-
to Dom. 1.
in 4. Sent.
dist. 18. q. 1.
art. 1.

Cap.
1. p. c.
12. E.
qui.
suu.
Lib.
infl.
rem.
E. c.
Abb.
Moy.

ex orationis, examinum, & lectionis spiritualis medio proficias; ibi apparet, quomodo tentationes, inclinationes, & pravam quam habes, indolem vincas, ibi certare est, quomodo silentium, humilitatem, indifferentiam & resignationem exerceas; num proficias vel deficias; hic deniq; tibi suggeritur remedium & consiliū, quod particularis necessitas ac dispositio tua exigit dum modo quide corripis, modo ad pergendum animaris. Cumq; hoc ea suavitate & caritate fiat, qua fieri oportet, & quid Societas per Dei gratiam facit (adeo vrid solum maioris boni tui & profectus in spiritu causa fieri, & solum hunc intendi noris) non potest medium hoc non esse efficacissimum & maximæ energæ.

CAPUT III.

Suas superiori vel Patri spirituali tentationes aperire, efficacissima est ad eas superandas ratio.

Communis est Sanctorum Patrum doctrina, & apud antiquos illos Patres primum velut principium, ut ante diximus, tentationes quaslibet Præpositis Senioribus ac Magistris quamprimum ac percipiuntur, declarandas ac detegendas esse. Cuius rei etiā B. P. in Constitutionibus nos identidem cōmonet. At videamus obsecro, quam eum ad hoc tam operose nobis incul. andū, moverit causa. nam nostra permagni intererit, eam nosse, quo veritas hæc cordis nostri intimo profundius insculpta maneat. Reiteraq; huius, iuxta Cassianum, ratio est, quia te Diabolus, idiptum si feceris, dolis, stratagematis, ac tentationibus suis, ecu Tironem aliquem decipere & supplantare non poterit, cum Magi-
Rodriguez, exercit. pars 2.

stri tui, qui Veteranus est miles, sis armis circumiectus: non item velut ignarum ac belli inexpertum te fallat, si statim ad Patrem tuum spiritualem, qui & gnarus est & expertus recurras, & dictis eius audiens fueris. Neque enim tunc militem novum vel tironem, sed veteranum & in spirituali militia versatissimum dæmon oppugnat. Omnem namq; confessari ac Magistri tui scientiam, prudentiam, & experientiam, facis tuam, quando mox ut sentis periculum, illud ei patefacis, & consilio eius a quiescis. Vnde Cassianus veram hoc pacto ait prudentiam & discretionem, quæ magna virtus est, & quam D. Antonius tanti faciebat, comparari.

Cum enim sancti illi Monachi quadam in collatione vel conferentia spirituali inter se querere cœpissent, ecquæ virtus homini plus ad perfectionem momenti confertet; unus castitatem nominaret (per eam namque sensuales appetitus sub rationis frenum rediguntur) alius abstinentiam, per quam sui ipsius homo imperium obtinet; alius quis de numero iustitiam aut eam quæ sibi per alii eminere videbatur, virtutem in medium afferret.

Antonius auditis omnibus, & quid sequendum esset; definiens ait: Nulla ad perfectionem comparandam virtus magis necessaria & conducibilior est, quam prudentia ac discretio; reliquarum namque virtutum exercitia, nisi ab hac condiantur & temperentur, Deo non placent, immo ne quidem virtutum sunt actus; si ergo, inquit Cassianus, per facilem perbreuemque virtutis huius assequendæ modum cupis, omnia tua superiori significa & communica, & ex eius sententia, iudicio, consilioque, te dirige; itaque eam consequeris, & prudentiam & discretionem superioris tuam facies.

Idem dilerte scribit Sanct. Bernardus de hac virtute agens: At quia omnino raris-
ta ista aui (discretio) est in terris, huius circumcis.
ff discre-

Nihil adeo dæmonis dolos frangit, ac manifestatio tentationū patri spirituali.

Manifestatione acquiritur prudentia.

Cap. 11
3. p. Con-
stit. c. 1. §.
12. & Re-
gul. 41.
summarii.
Lib. 4. de
instituti-
onibus. c. 9.
& collat. 2.
Abbas
Moyses. 10

discretionis locum in Sobis suppleat Sarcus obedientia, & nihil plus, nihil minus, nihil aliter quam imperatum sit, faciat. Hoc modo inquit suppletur & refarcitur ipse discretionis & experientiae defectus, & vera acquiritur prudentia.

Hinc Sancti Patres tantopere commendant, ut tentatus infestationes suas quam primum alteri detegat, hanc quoque ob causam nihil adeo conquiratur & procurat Diabolus, quam ut eas non detegat: alium quippe & contrarium finem, nostrum inquam, damnum & interitum ipse spectat. Et nulla, ut ait Dorotheus, re adeo gaudet, quam dum suas quis tentationes & cogitationes propositio reuelare detrectat; tunc namque de victoria quodammodo certus est, & optime sperat, quod tunc solus eum solo velut in duello pugnet: *Va autem solus: Quia non habet qui lapsum impediatur, qui post lapsum manum porrigat, ad resurgendum.*

Contra nihil adeo timet daemon, nihil quoque fert grauius, quam dum se suaque quam clarissimi alteri quis detegit: tunc namque omnem victoriae spem deponit, animo cadit, & desperans se inde subducit. Apra quadam comparatione id B. N. P. in exercitiorum libello declarat; quam quia adferre ipse non dubitat & nos eam fas erit adducere.

Ait ergo perinde daemonem in nobis oppugnandis agere, ac qui lasciuo amore inardescens castam aliquam virginem honestis probisque parentibus cohabitantem ad stuprum, aut matronam viro honesto & honoris coniugalis zelatori ardentissimo nuptam, ad adulterinum concubitum pellicere studet. Hic ergo decipere satagens, ante omnia, summa diligentia procurat, ut quaecumque suggerit illicita vel promissa, nemini reuelentur, immo nihil adeo timet aut dolet, quam ut puella cuncta illius molimina patitur, matrona marito non patefaciat, hoc enim dum fit, vororum se compotem fieri posse & de victoria sperata desperat: ac quando silentio rem premunt, aliquid

tandem se consecuturum sperat. Pari modo, inquit B. P. cum aliqui in casses suos fraudulenter daemon peccatohere fatagat, ante omnia summo conatu allaborat ut qualibet suggestiones sua lateat, & quas adfert, machinae & rationes nulli detegantur: id enim si fiat, de victoria prope modum certus est, & consecuturum se, quod spectat. Ex aduerso nulla re indignatur magis, quam dum haec Confessorio aut superiori aperiantur ac manifestantur. Quonia enim plus astu & fraude potest & lucratur diabolus, quam vi aperta, hinc ubi se detectum & patefactum videt, se quodammodo victum fatetur, omnesque artes suas & technas frustra, & euandas esse. Est vero hoc omnium eorum, qui fraudibus & dolo vtuntur proprium, iuxta illud Christi in Euangelio, *Omni enim homo, qui male agit odit lucem.*

Ad hoc propositum adfert S. Dorotheus id quod olim S. Macario Anachoreta accidit. Macarius enim magni Antonii discipulus, cum quodam tempore diabolum obuium haberet, rogauit eum, quomodo a suis Monachis tractaretur? Respondit daemon, pessime: quia statim ac mala aliqua cogitatione eos pulso superiori eam reterunt. Sed inter illos vnus sim turbis instar futq; deq; prout voluero, verso & reuerso, quq; nutus meo pateat per omnia. Cuius Monachi nomen cum daemon indicasset, eum Macarius mox adiit, comperitq; illum in eo a diabolo illulum esse, quod Patri spiritali tentationum suarum rationem non daret, & illius consilia ductumq; minime sequeretur. Exhoratus eum ergo Macarius est, ut se candide superiori patefaceret, & inde amplius proptio iudicio non fideret. Audiit bene consulente Monachus, itaq; remedium morbo suo inuenit. Haud multo post eum iterum in diabolum Macarius incidisset rogauit eum, quo iam sibi modo res cum amico illo monacho succederet? Cui ringens & indignabundus respondit. Ille iam non amicus meus est, sed inimicus. Obseruata bene hoc loco Dorotheus, omnia

m. s.
nem Ab-
bas Pomeri.
Et habetur
in suis Pa-
trum p. 2.
§. 147.
Ecc. 4. 10.

Simile.

In regalis
ad motus
anima dis-
cernend.
regul. 13.

quidem S. Macarii monachos à diabolo
técacos & oppugatos fuisse, nullam ra-
men illorum expugnati ab eo potuisse,
quod ilico ad patrem suum spiritualem
referrent, quidquid in anima sua, pe-
nentiali agebatur, & ad illius suum con-
siliiumque se conformarent vnum ve-
ro illum à diabolo victum & deceptum
fuisse, quod proprio iudicio nimium
quantum noceret ex sua se opinione
regeret Superiori denique suo patriue
spirituali de larare animum & rege-
re nollet: Qui etiam simul ac sua pate-
fecit, diaboli inimicus factus est.

Non potest, inquit Cassianus, deci-
pi & illudi qui Patri Spirituali serorum
denudat & aperit: quod & confirmat il-
lo Syracidæ testimonio, dicentis: *Si*
denudaueris & manifestatis absconsa il-
luis (dæmonis stratagemata id est, oc-
cultas absconditasque eius tentationes)
non persequeris post eum, & ab eo non
illuderis: ne non verbis illis Salomonis
in Ecclesiaste, si mordeat Serpens in silen-
te 10. 11. Liberet, inquit, te Deus à Serpen-
te etiam & tacite commordente.

Cum enim Serpens vel vipera soni-
tante edit, & eminus sibilans ab incan-
tante percipitur iafacile est contra mor-
sum eius remedium adhibere.

Ad eundem modum auerfat Deus, ne
diabolus serpens ille antiquus, te solum
clam mordeat & in silentio: at cum
Magister tuus spiritualis, qui aliquot è
sacra scriptura de promptis casimini-
bus incantare illum potest, cum au-
dit, nullum ab eo tibi imminet peri-
culum.

Huc accedit, quod tanti Deus Opt.
Max. faciat, quod ad Superiorem & Pa-
trem spiritualem homo recurrat, seque
patefaciat, hæcque in accedendo relu-
cens humilitas adeo illi placeat, vt per
solam hanc refectionem, esto, esto nul-
lum prorsus suggeratur remedium, imo
ne verbum quidem vnum à Superiore
dicatur aut respondeatur, tentatio &
diaboli infestatio abscedat. Diserte id
asserit Cassianus: *Tam diu, inquit, sug-*

gestiones Diaboli noxia dominantur, in no-
bis, quæ accipiuntur in corde: ilico enim
Serpas: Et fuerit cognatio magna, mar-
cescit, & antequam discretionis iudicium
proferatur, serpens terribissimus velut tene-
broso ac subterraneo specu virtute confusio-
nis protrahit ad lucem, ac traductus quo-
dammodo ad dehonestatis, abscedit, quia
pater tenebrarum est, & ferre lucem ne-
quit. Adhæc, quoniam dæmon natura
sua ita superbus & elatus est, indigne
fert, fædas suas ineptias & villitates ma-
nifestari & in lucem protrahi, & quæ est
superbia tolerare penitus hanc infamiã
nequit: vnde ilico fugit, vbi se dete-
ctum & proditum videt.

Si tales in orbe inuenirentur mediei,
qui corporum morbos, simul ac eos de-
clararemus, curarem, quanti quæso eos
faceremus? Iam quò in corporibus ef-
se & locum habere non potest, quotidie
id in anima videtur, & vsu venit similitu-
tentationes si solum Superiori declaren-
tur, non raro ante euanescere, quam vl-
lum ab eo remedium suggeratur: imo
vero vel per solum Superiori, vel Patri
Spirituali eas dicendi propositum, sæpe
eandem abire & dispelli. Ibas videlicet
vt eam aperites, & ecce ante quam o-
stum eius pulses omnem à te Deus au-
rem dispellit, & à qua pulsabaris, tenta-
tionem & vexationem abstulit.

Egregium huius rei exem- plum habe-
mus in vitis Patri illorum Egypti. Qui-
dam sexaginta continenter hebdoma-
das ieiunarat, deamque incessanter ora-
ret, vt sibi dubium quod habebat, decla-
raret. Sed cum incassum laborasset, sta-
tuit alium Monachum, eodem in deser-
to commorantem adire, & cum super
dubio consultare. At ecce dum cella egre-
ditur, obitum habuit Angelum, qui du-
bitationem resoluere, dicens hæc eum hu-
militate magis dubij huius declaratio-
nem, quam omnibus tum precibus tum
ieiunijs promeruisse. Aliud præclarum
huius rei exemplum refert Euangelista
Lucas. Cum enim decem leprosi Chri-
sto Iesu, in Ierusalem abeunti, ciuitatē
ff 2 occur-

Eccl. 27. 19

Mat. 2.

Mat. 6. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

Eccl. 10. 11

occurrerent clamantes, Iesu praeceptor miserere nostri, & Iesus illis diceret, *ite & ostendite vos Sacerdotibus, ecce dum iret mundati sunt, etiam ante quam se Sacerdotibus ostenderent.*

Adeo scilicet gratum est Deo, nos humiliari, hominibusque, quos suum supplere locum voluit, subijci, ut ostentur, quanto opere hoc sibi placeat, miraculis id confirmare, non sit dedignatus. Imo vero non raro fit, ut te vel solum comminante, Superiori te rem & suggestionem declaraturum, tanto demore timore percellatur, ut te relicto illico fugiat. Quo irra bonum est hac in parte pueros imitari, qui si quis ipsis molestus est, & iniuriam facit, statim patri se id suo dicturos dicuntur & comminantur.

CAPITULUM IV.

Non idcirco minus suas quis Patri spirituali tentationes patefacere debet, quod quae illis aduersus illas suggesturum est remedia, iam se nosse putet.

Dicit fortasse quis, iam saepe de tentationum remediis inaudui sed ex iis, quae tum vidi, tum in libris spiritalibus legi scio, quid mihi Superior vel pater spiritalis legis respondere queat, ad quid ergo ad eum recurrere opus? Timendum sane est, ne isthaec nobis tentatio hic oboriatur, & eo timendum magis, quo se quis in isthaec scientia pronectiorum & veritatem putabit. Valde quidem ab ea diuertitur S. Dorothaeus egregie tamen eam cludat. Refert enim, sibi dum tentationem suam Superiori patefactum abire vocabatur statim occurrere solitum, *Quid frustra tempus consumere vis? Hoc & istud ille tibi responsurus est: id iam tum ipse*

nostrum, desine ergo Superiori hoc aditu molestus esse. Ego, vero inquit tentationi, iudicio sentique meo non parum succensebam, ac dicebam, *aspice Satana, Anathema tibi, & iudicio tuo, & intelligentia ac prudentia tua, cogitationi ac scientiae tuae?* Et tentationem & tentationem parum moratus, Superiorem adiens, quidquid mihi in animo suggereretur haud dissimulanter declarabam. Si quando vero fiebat, ut superior id mihi remedium suggereret, quod ante mihi priuatim occurrebat, statim mihi cor meum, nescio qua inquietudine & turbatione dicebat: *Numquid bene dicebam, isthuc tibi ab eo respondendum? quid ergo illuc opus erat recurrere? Cui ergo e contra replicabam, Nunc bonum est remedium, non ea Spiritu Sancto est, sed cum a te proficisceretur, suspectum mihi id erat, & parum tutum, videbatur. Hoc scilicet clypeo hanc a se S. Dorothaeus tentationem repellebat, nec eam uoquam in animum suum irripere sinebat, ac confestum in omni suggestionem ad Superiorem, vel ad sacram anchoram confugiebat. Notum id est iurati, nec propeo iudicio vel minimi credere, vel in iurati est namque communis. Sapientum & Sanctorum Patrum sententia, nullum in propria causa & negotio bonum iudicem esse. Quod, si etiam verum est tum, cum nullus, homo tentationibus pulsatur verius longe id erit, quando etiam ad sunt, & animae oculos excæcant, ut quod consentaneum est, minime deas, iuxta illud Prophetam, *Cum prehenderunt me iniquitates meae, & non potui sustinerem.* Tunc quippe homo quod malo suo quadrat remedium, non per se, sed & esto forte speculative id nouerit, ipsum tamen in utilitatem suam convertere, & ad actum redigere non poterit, tentatio quippe vehemens animi excæcat, mentem eripit ac turbat, unde tunc magis eum Deus per uocem Superioris uerbum, quam per quaecumque ipse nouit, iouabit.*

Scitum, ad id, casum adducit S. Augustinus.

S. Doroth.
serm. 5.

CAPVT V.

Nemo ideo sua Praeposito reuelare omittat,
quod tenuia ea & exilia sibi esse
videantur.

Soler & alium quendam diabolus nõ-
nullis excusationis pretextum sugge-
re quò minus se suaque superiori mani-
festent, nimirum dicendo, nullius ea mo-
menti esse, ac proinde opus non esse, &
inconueniẽs videri eum puerilibus incip-
tiis ad eum recurrere, turpe & vile ef-
fe, cum id genus recula eum adire. Ad-
hoc itaque respondeo primo, cum qui
perfectiori acquirendæ studet, non tam
respicere debere, an grauis res sit, an ne-
cessaria, num obligationis, quam sem-
per procurare id quod melius est & per-
fectius. Proinde rem quamcumq; quan-
tumuis paruum, magni ei faciendam &
rationem eius superiori reddendam vi-
deri. Hoc namque est perfectiori stude-
re. Interea autem quæ alios valde adifi-
cant, non postremum esse, ad superio-
rem res, etiã paruas, referre, & quò quis
perfectior veteraniõ & sciẽtia celebrior,
eo magis adificare, hoc enim est propter
Christum repuerascere & infantẽ fieri.

Dico secundo, sæpe quid reuera non
tam paruum esse ac cuiquam videatur,
sed pudorem & quam in eo declarando
sentit repugnantiam ad ipsum diminu-
endum, credendumque quod paruum re-
ferat id subicere, rationes ei suggerere.
Non secus ac in confessione fieri solet;
quando enim quis præ pudore rem ali-
quam vilem & exilem fatei negligit, il-
lico Diabolus, verecundiam hanc & na-
turalem quam homo sentit repugnan-
tiam vt aptum adhibens instrumentum,
ei persuadear, nullum in hoc peccatum
esse, vel saltem non letale ac proinde ad
ipsum confitendum minime obligari.
Quam multos hac via & reohna Diabo-
lus supplantauit & subicere fecit, quod
necessario confitendum erat, itaque ma-
las confessiones & sacrilegas commu-
niones instituere. Vel hoc solũ, quod in
re aliqua superiori declaranda aperiẽdaq;
repugnantiam ac difficultatẽ experiatur,
ff 3 saus

Medicina
medicima
nu porre-
ta sanas.

stinus. Quidam inquit, cum grauius a-
gitoraret, medicum aduocauit: Qui ve-
niens, eum medicamento adhibito, sani-
tati restituit. Paucis post diebus contin-
git, eodem eum languore laborare, ve-
rum, quod in periculum illud remedium ei
miser profuisset, id ipsemet sibi, non ad-
uocato medico (memoria quippe illius
inseculum id manserat) applicauit:
Sumpsit & applicuit quidem, minime
tamen id sibi sensu prodesse. Miratus er-
go, aduocat medicum, & rem ex ordine
narrans, rogat quid cause sit, cur, cum
idem ipse adhibuisset medicamentum,
nullam inde iam utilitatem caperet? Cui
medicus lepidè simul & acute respondit.
Causa, cur modo te medicina hæc non
iuuertit, fuit, quod meis ego manibus
eam tibi minime propinaui. Id ipsum
porro & nos in hac materia dicere pos-
sumus.

Quod ipse nosti, ac sæpe numero in-
audisti remedium, ideo nequaquam tibi
conducat, quod superior vel Confessa-
rius, qui medicus tuus spiritualis est, id
tibi non suggestit. nam vt aliam vim &
energiam habet, potio per medici ma-
num porrecta, vt potio qui mali capiet,
vim, & virtutem tantas, nouit, ita & in
medicamentis & remediis spiritualibus
viri venit.

Bonæ quidem erant aquæ fluminum
Damasci & salubriores multo quam a-
quæ Iordanis: Naaman tamen ipsum à
lepra expurgate non potuit, sed illa so-
la, in quibus eum Eliasus Propheta lau-
uari iussit. Deus quippe eum verbis, quæ
tibi profert superior, & eum eo quod is
tibi suggestit remedio singulari modo
concurrit, De enim ille solum supplet.
Quocirca per facile & commune reme-
dium, per manum superioris porrectum
longa erit tibi conducibilis, quam
quidquid ipse demum nosti,

est multo plura
noris

factus esse homini debebat, ad se ut suspectum habendum, intelligendumque ipsum aperiri ei debere. Vnde Cassianus id vnum, ac certissimis signis esse, è quibus intelligatur id vere malum, & meram Diaboli tentationem esse, additque eam communem priscorum illorum Patrum opinionem fuisse. *Generale*, inquit, *Et evidens diabolica cogitationis esse pronuntiant, si eam seniori confundamur aperire.*

Quod enim malum est, statim id occultare satagimus. *Omnis iniquitas oppilabit os suum.* Vnde, cum quis quid ierit ac suppressit, satis ad oculum ostendit, animæ suæ negotia non bene procedere. *Omnis qui male aperit, oculi lucem.*

Dico tertio tamen res modo parua sit, cum tamen occultatur & absconditur, magnam fieri & grandescere solere. Vnde par est, eam, dum adhuc puilla est, manifestari, ut in tempore illi quæ sit remedium adhiberi: tunc quippe facile ei occurrere potest, postea non nisi quam æger time.

Simile. Quemadmodum, inquit Climacus, animam quasi ab alis matris vel à stercore fouentur, contegantur & incallescant paulatim pullulant, animantur, vitalia sunt & aures alia emittunt, similitudine nefaria cogitationes, cum corde occultantur & sincere non aperiantur ei à quo dispelli & curari valent, ut plurimum in lucem procedunt, & executioni mandantur.

Solet Diabolus & alio quodam prætexitu nonnullos, quo minus ad superiorem recurrant, auertere, quod nimirum sibi persuadent, se per id genus reclusas & ineptias superiori graues & molestos futuros: vnde, nequam ei molestiam creent & onerosi sint, ab illo ad eundem abstinent. Insignis tamen id impostura est & illusio. Hoc quidem superioris officium est, & vnum è præcipuis quæ illi agenda sunt, est hoc: vnde non mediocrem et iniuriam facis, quod cum in re tam primaria officio; suo ita necessaria, exequenda, molestia affici ac fastidiose turbari

consequas. Imo vero non parum gaudes, quod rei tam substantiali, uti hæc est, & à qua spiritalis subditorum suorum profectus (uti supra simili in casu ostendimus) ita dependet, vacare sibi liceat.

Refert Cassianus exemplum quod Serapioni Abbati contigit adhuc puero, & quod ipsemet postea Religiosis suis identidem commemorare solebat, ut eos ad omnia sua superiori reuelanda animaret. Cum inquit, adhuc nouitius essem, vsque eo ab ingluvie & gula tentabar, ut nullo videretur cibo posse repleri. Inde fiebat, ut postquam cum Abbate Theona, qui meus superior erat, comedissem, mensa sublata, quod idie paximacium in sinu meo latenter absconderem, quod illa vespere, sene ignorante, clanculo comedebam. Quod furtum hec gula irritante & inolitū desiderii in continentia assidue committerem, expleta tamen concupiscentia, ita me conscientia arguens, remordebat, ut maius desset tormentum & crux, quam quæ à cibo à me percipiebatur voluptas. Nihilominus ita mihi hæc gula dominabatur, ut etiam postidie rursus panem suffuriter & in abscondito comedere. Superiori vero meo tentationem hanc patefacere non audebam, quoadusque me Dominus misericordia sua è feruitute hæc & tyrannica captiuitate, in qua agebam, eripere dignatus est. Hoc porro modo res contigit. Venerant nescio quo casu duo defonsi monachi ad Abbatem Theonam, qui iam refectioe sumpta, de rebus spiritalibus inter se conferre, prout moris apud illos erat, ceperunt. Senex vero ad eorum postulatam respondens & interrogata de gastrimargie & occultatarum cogitationum vi & imperio dissertere cepit. Ego vero punctus, & remordente me conscientia sollicitus, vniuersa hæc mei causa ab eo dicti, meamque tentationem & occultum peccatum calius si reuelatum fuisse credebam: Vnde perterritus & verborum eius efficacia permotus, apud me clanculo lachrymanti cœpi: deinde, cordis compunctio-

ne cre-

CAPUT VI.

Difficultatibus, qua claritatem hanc impedit solent, iam ordine satis fit.

ne crescente, in apertos singultus lacrimasque prorumpent, paximacium, quod & illo die furrim subtraxeram & absconderam, de sinu eorum omnibus protuli, & in terram prostratus veniamque & pro commisso pœnas postulans, meam publice sum tentationem confessus, & quod ab ea victus & subactus huiusmodi quotidie furtum admitterem.

Tum Sanctus senex consolari me cepit & animare dicens: Confide puer: confessio tua & heroicum illud opus, quod coram omnib. tentationem tuam & errorem aperire & detegere hoc loco, haud dubitatis, ab huius te captivitate vinculis, & servitute absolvit. Hodie diabolum debellasti & maiorem de eo triumphum & victoriam retulisti, quam ille ante de te. Ideo vero te Dominus à tentatione hac captivum & vincum detineri voluit, quod eam superiorem tuum celasti. Iam vero postquam illum detexisti, nihil amplius dæmoni in te iuris & domonii erit: sed statim à te serpens ille antiquus, ut pote fere lucem non valens, aufugiet. Vix dū verba hæc senex compleuerat, & eccelampas aut fax accensa, de meo sinu prorumpens, ira cellam vinee, sicut sulphureo fœtore complevit, ut præ illius vehementia vix in ea quisquam permanere posset. Tum admonitionem suam Abbas resumens, Ecce inquit Dominus veritatem sermonum meorum te ipsa approbavit, ut passioni incertorem de corde tuo confessione salubri fugatum, tuis ipse oculis peruideres, qui lucem & technarum suarum detectionem ferre non potuit. Unde non est, quod vereare illum vitreius in te locum habiturum, aut ad te deano reuersurum. Vti promissit, ita & contigit, nunquam enim postea ab hac fuit tentatione pulsatus, imo ne eius quidem illa memoria recordatio aut imago discursabat.

HAtenus ostendimus quanti referat, quamque necessarium sit, superiori se mentisq; omnes latebras detegere. Verū quo quid maioris est momenti, maioremq; perfectione includit, eo maiorem in eo natura nostra per peccatum depravata, sentire repugnantiam ac luctam solet: ad quam etiam coeodæmon, omnis boni nostri aduersarius, ope sua concurrere solet, maiores nobis difficultates, ad eam impediendam repræsentās. Unde nos is conueniens erit occurrere & dissoluere. Et sane operæ sumus prærium facturi, si in re tam primaria & necessaria, quam est hæc, viam omnem iis sublati complanemus. Esto vero, cum Religionem professis hominibus potissimum hic nobis sit sermo, quilibet tamē doctrinam hanc sibi potest applicare: est enim res hæc huiusmodi, ut ad omne spectare queat hominum genus. Vnde Gerson de confessione loquens eam tractat generaliter: uti mox videbimus.

Et primo quidem, quia natura ita facti sumus, ut laborem omnem ac difficultatem fugiremus, & quia id, de quo in præsens tractamus, nobis veluti difficile & laboriosum solet videri, ideo ab hoc capite initium ducemus, ostensuri videlicet ac declaraturi longe homini futurum laboriosius ac difficilius, quod se occultet & tegat, quam quod patenter ac nude omnia superiori manifestet & videnda proponat.

Est hoc imprimis notandum, utpote quod eos, qui sui ipsorum amantes sunt, & quæ virtutis & perfectionis sunt, difficultatis ac laboris in eius exercitio subeundi metu deterriti exequi negligunt, potenter iugulat & confutat. Fateor e-

quidem

quidem aliquam in omnibus tentationibus, propensionibus naturalibus, & defectibus suis superiori patefaciendis, difficultatem & mortificationem contineri: maior nihilominus, me auctore, labor & crux est illa, quam super se homo hęc contiendo & abscondendo, aduocabit, quam quæ plana sui refectione & manifestatione accedere ei valeat. Quotidiana id nobis satis commouit at experientia & nemo non certissimus rei huius esse poterit testis, si quid forte aliquando superiorem suum celare & latere voluerit: Quos ille angores, quos remorsus, quam animi inquietudinem sentit, qui sua cooperire & reticere gestat?

Osc. 13. 12.
Colligata est iniquitas Ephraim, absconditum peccatum eius, Dolores parturientis sentiens ei: Semper quippe velut in partus doloribus agit se cum reputans, Dicamne, an reticebo? modo quidem aperire se proponit, modo propositi huius eum piget, & pœnitet iam superioris ostio vicinus erat tentationem declaraturus, & mox inde se, quod non ausit, subducit, re indicta (: Venerunt filii que ad partum, & virtus non est partendi: iam in proximo erat, ut tentationem hanc & sinistram cogitatum, quem de diabolo patre tenebrarum in animo conceperat, in lucem eniteretur, at sufficiens ei ad partendum virtus non fuit nec robur: hinc iugiter in partus doloribus manet, & quo ea diutius celat, eo maiora tormina experitur, quia maiorem postea in iis dicendis difficultatem ac verecundiam sentit: Inde quoque nouus ei accedit dolor, quod ea initio minime detexerit: maxima autem, quam sentit difficultas ex hac ratiocinatione provenit: Quid? amne post tantum temporis lapsum superiorem adibo dicerem & declararem si iam primum tentationem sentirem: at qua fronte iam coram illo cum ea comparare præsumam, qui tanto hanc eum tempore celauit? quid dicer, quod illi me non crediderim, quando quidem iam inde ab initio illi me aperire nolui?

Isa. 27. 3.

Nullam ergo homo quietem, nullam

animi tranquillitatem sentiet, quamdiu animum suum candide non patefaciet: Semper enim eum remordebit, torquebit, & lancinabit conscientia, quod tantum momenti ac ponderis rem facere detrectet. Mox vero ut se aperiet & manifestabit omnis illa tempestas derumescet, animusque optata malicia & quiete gaudebit: Perinde, ac dum quis pudore præpeditus aliquod peccatum confiteri non audet, semper timoribus, inquietudine, & internis mentis tumultibus concutietur, cum autem illud aperit, tantam animi consolationem & lætitiã sentit, ut vastam quandam turrim dorso impendentem, à se abieccesse videatur: vnde præclare Sanct. Gregorius: *Vulnera clausa plus eruciant: quia cum putredo, que intrinsecus ferues, euertitur ad salutem, dolor aperitur: Ita & omnis animi dolor pellitur, dum quis peccatum suum confitetur, & tentationes & infirmitates patefacit.*

Quid est enim peccatorum confessio, & tentationum manifestatio, nisi quadam vulnerum ruptio? nisi enim hæc eruptio fiat, grauius homo cruciatur, perinde ac dum stomachus vitiatum humore cibisque oppletus est, hæc eos ruitibus & iugi ad vomitum conatu studet egerere: quia nisi eos eiiciat, nullam habere quietem potest: illis autem eiectis, quietus est & sibi constans. Hinc ergo ad oculum patebit, eum, qui animum abscondit, longe magis hac duplicitate cruciari & affligi, quam cum se aperit & manifestat: hic namque non nisi exiguus quidam est pudor, & mortificatio, quæ statim pertransit, postea vero multa animi pace & quiete gaudet, propterea quod se releuauit.

Vnde ei, qui difficultatis & laboris fugiendi ergo, societa sui pectoris non aperit respondere possumus, ob hanc ipsam molestiarum fugiendam causam, potius eadem reuelanda videri. Quia si celet longe maiorem laborem senties, internoque cruciatur, velut putido quodam

dam & purulento carcinomate sensim contabescet & consumetur (: Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea:) declarando se autem multa innotisum pace & gaudio perfundetur.

CAPVT VII.

Primaria difficultati, qua sinceram hanc refectionem impedit, satisfit.

VNa ex præcipuis difficultatibus, aut certe omnium, ob quas nonnulli à se ipsis & animo suo apud superiorem detegendo deterrentur, præcipua est, quod hoc pacto se confundendos, bonum, quod fortasse apud eum habebant, nomen auctoritatemque amissuros, impofterum se ab eo vt suspectos habendos, ac nihil sibi posthac credendum, neue diligendos se, vti solebant, arbitrentur. Hac diabolus fraude multos decipit, eosque vt se vel omnino non, vel saltem non perfecte declarant, inducit: At si longe secus se omnia hæc habere ostendamus, & ita quidem, vt ex hac sui deteptione & apertione honorem sibi potius, & nomen & maiorem amorem comparent, ex celatione vero omnia hæc amittant; difficultas hæc penitus ablata & complanata videbitur: Porro Dei iuuante gratia, id hoc loco demonstrabimus, vt appareat, quam aliter longe se res habeat, quam illam nobis demon, quo nos decipiat, repræsentat; quod & in omnibus ipsius tentationibus vsuuenit, ipse quippe pater mendacii est. Dico ergo nulla re magis, quæpiam suum apud Superiorem nomen & æstimationem amittere, quam se non reuelando, ab eo se subducendo, eique occasionem dando, vt se seu duplicem fictum & fucatum habere incipiat, Nulla, quam detegit, imperfectione tantum sui nominis amittet, quam hac celatione: nam imperfectio qualibet non nisi vna est, sed aliquem vt tacentem & duplicem habere, multum simul complectitur; nam de multis imperfectionibus eum suspe-

ctum reddit: Dicitur quippe de eo: Hic se candide non aperit, vnde noui, an non, sicut hoc celauit, ita alia multa celaturus sit? Vnum hoc superiorem magis grauat & cruciat, quam quicquid ille de se dicere poterat; contra, quando torum animum suum superiori quis detegit, omnes tentationes, propensiones & defectiones aperit, non modo nomen quod apud eum habebat non amittit, sed ipsum etiam mire adauget, habet namque eum & virtum humilem, mortificatum, manifestum & sincerum, non aliud in animi recessu occultantem, aliud extrema facie proidentem.

Altius porro rem hanc reperemus, & iam inde à prima radice declarabimus; est enim è præcipuis, quæ in hac materia sunt, punctis. Dico ergo Primo, nullo quemquam medio ad superioris amorem, benevolentiam, & voluntatem sibi conciliandam efficaciori vti posse, quam vniuersum animum suum illi retegendo, nihil vt ipsum celet, sed limpide in lucem proferat omnia; Nam vt passim Philosophi & sacri Scriptores docent, nulla re quis ad amandum prouocatur quam dum ante amari se videt, vnde etiam hoc nos argumento Euangelista Iohannes vt Deum amemus prouocat: Quoniam, inquit, ipse prior dilexit nos. Nulla ergo re magis ostendere quis poterit ardenti se in superiorem suum amore ferri, quam quod animum illi suum omniaque arcana, magna æque ac parua liquido patefaciat; Nam dum amicorum duorum amor ita syncerus est, & eo procedit, vt nihil inuicem celet, id magna & extrema cuiusdã amicitia indicium est, vnde discipulis suis redemptor ait: Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcunque audiui à patre meo, nota feci vobis; Et vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis: Cum ergo superior subditum vniuersa pectoris arcana syncere sibi detegere, & nihil eo clausum retinere cernit, tunc demum intelligit, verè ab eo se diligi ac Patris & Dei loco haberi, eo,

Manifestatio, amorẽ superioris conciliat.

1. Ioh. 4. 10

Ioan. 15. 15. Luc. 8. 10.

Rodriguez exercit. pars 3.

Gg quod

Ex deteptione comparat sibi quis apud superiorem maius nomen, honorem &c.

quod totam animam & honorem suum illi concedat, omniaque in manus eius consignet; hoc illius animum rapit, & suffuratur hoc ipsum ad magis amandum, maioremque illius rationem habendam, prouocat. At si cum videt sincere mentem non detegere, sed dupliciter agere tortuosus an fractibus & conuolutionibus

Luc. 8. 10.

vti, & in parabolis loqui, vt audiendo rem non intelligat: sufficiens hoc causa est, vt bonam de eo opinionem non habeat, & minus diligat; Videt enim se ab ipso minime diligere, parui fieri, vt patrem non haberi, cum sibi nec fidat, nec illi se detegere audeat; hoc quippe naturaliter quandam auersionem & animi alienationem causat; Quomodo tu a superiore te vis diligere vt filium, si eum tu non diligas vt patrem? tu eum ama vt patrem illi te filialiter fidendo, & sincere candideque cum illo agendo, & ipse te complectetur ceu filium: Idem dicemus postea superioribus erga subditos esse obseruandum: Cum enim superior clare sincereque cum subdito agit, quodcunque demum illi dicat, & sic eum alloquitur: Ecce hunc & illum defectum habes, ob hoc passim notatis, ob hoc omnes te carpunt, da operam ergo, vt te emendes, tunc subditus eum diligit, agnoscit enim id e vero amore proficisci. At quando superior contortis & an fractuosus ambagibus cum subdito agit, & errata, quae in eo notantur, quaeque corrigi vellet, candide non aperit, sed aliud de foris ostendit, aliud animo fouet; hoc non est veri sincereque amoris, sed duplicis & ficti indicium. Cum ergo claritas hac & candor vtriusque elucescet, tunc demum verus erit superiorum in subditos, & horum in superiores amor, vera quoque inter vtroque animorum vna; & bene omnia se habebunt, sin minus omnia inanis quaedam erunt species & mera fictio. Quamobrem adeo non per sinceram sui apud superiores declarationem amor perditur, vt etiam augeatur.

Tract. 8. c. 1.

Hinc sequitur secundum, aimirum

quod hac ratione, ne bonum quidem nomen & existimatio, quam de aliquo superior habebat, amittenda sit: Nam vbi amor est, semper est aestimatio, & nihil amat voluntas, quam quod illi ab intellectu, vt bonum & amatu dignum, representatur. Vnde duo haec, amor & aestimatio, ordinave iuncta sunt, & simul incedunt. Sed his omisiss, vt magis ad particularia descendam, certum est hominem, esto quam foedissimas & spurcissimas tentationes habeat, nullam prorsus per eas quo ad primum iacturam facere: tentari quippe, hominum est Deo seruientium, & de in spiritu proficiendo sollicitorum potius proprium: Nam alii peccatores saepe quid sit tentatio nesciunt, nec ad eas animum reflectunt, nec diabolus illis tentandis multum temporis opus est impendere, eo quod eum sponte & sine villo impulsu haud inuiti sequantur: cum illi quibus Deo serio seruire propositum est, quique virtutis & perfectionis studiosi sunt, a tentationibus assidue soleant impeti & pulsari; iuxta illud Sapientis: *Fili accedens an seruitutem Dei prepara animam tuam ad tentationem.*

Nonnullis sua solet tentatio probrosa admodum & pudenda videri, eamque ipsi & singulare quid extra ordinarium esse, & nemini quid vnquam simile contigisse opinantur: Itaque superiori se declarare non audent rati hoc illi nouum & peregrinum maxime visum iri. Est autem haec tentatio nouitiorum propria; qui vbi rerum experientiam non habent, nec tentationum notitiam nouum id esse credunt, quod antiquum in primis & communissimum est. Itaque certus esto nihil dicturum te quod superiori Confessario tuo nouum sit, quantumlibet id tibi extraordinarium, peregrinum, & nouum appareat. Iam in alios multos incidit qui ab hac tentatione pulsati fuerint, forsitan & ipse per eandem transierit. At & Sapientis, *Nihil sub sole nouum*, Omnia sunt antiqua nulla ergo tibi videantur noua.

Ad

Manifesta tione estimatio non perditur.

Tentari proprium est Dei seruientium.

Ecclesi. 10.

Tentationes sunt hominum solis propriae nouae in seculum.

Nulla tentatio noua.

Ecclesi. 10.

Tentatio noua... Manifesta tione estimatio non perditur.

Tentationes sunt hominum solis propriae nouae in seculum.

Nulla tentatio noua.

Ecclesi. 10.

Tentatio-
num mani-
festatio nul-
li boni no-
minis in actu
tam facie.

Tract. de
parulis ad
Christum
trahendis,
p. 2.

Superior
subditum
sentationes
suas mani-
festantem
magis dili-
git, & fo-
net.

Ad hæc ne quidem quod suos defectus & imperfectiones superiori patefaciat quidquam quis de nomine apud eum luo amittet; quod tamen quam egerri- me homo facere solet. Ratio est: quia hominum est labi: constamus quippe è luto, quod facile frangitur & dissoluitur. Et si vel seipsum in tuebatur superior, satis subditi fragilitatem agnoscit, omnes quippe ex eadem massa facti sumus. Vade non miratur nec nouum ducit, dum suos sic defectus & imperfectiones declarat. Gerson iunioribus & adolescentibus persuadens, vt nihil præ pudore confiteri omittant (qui alioquin error in id genus hominibus frequens esse solet:) ait, Ideone me minus tibi beneuolom fore, aut minoris æstimationem putas, quod tua peccata & imperfectiones norim? falleris: quia potius tunc te ceu filium charissimum, & sicut eum qui mihi sincere confisus est, & detexit quod ne proprio quidem patri ausus esset detegere complectar. Nouit Deus, inquit, quo amoris affectu, & dilectionis visceribus in illum ferar, qui suas mihi miseras aperit, quo quo viliores & foediores sunt, eo magis viscera & cor meum erga eum commouentur. Sane illa subditi in culpa sua declaranda humilitas & candor, illud eius in spiritu proficiendi, & vt curetur iuueturque desiderium naturaliter superiorem mouet, & in causa est vt eum intra viscera recondere & animum in eum suum totum velit effundere. Cum vel externus quis nos adit, suaque nobis grauamina inala & miseras aperit, magnum in nobis ipsis ad eum iuuandum amorem & desiderium concipimus, eumque consolari & amare qua licet procuramus: quid ergo filio fiet? Per magnum vero interest, hanc vt veritatem omnes quotquot sunt intelligant, animoque imprimant; nimirum se imperfectiones & infirmitates suas patri spirituali declarando, nihil de amore & æstimatione amissuros, imo vero magis ab eo propterea diligendos, & pluri faciendos, ne quis tanti mo-

menti negotium, quanti hoc est, per diaboli representationes in contrarium que false sunt & mendaces, viurpare negligat.

Porro, ad maiorem huius rei confirmationem, notandum hoc loco est, ipsum male agere, & male agendi voluntatem ac propositum, pudendum quid esse, & indignum quod ante oculos tum Dei tum hominum appareat: at è contra male factum & peccatum ex animo detestari, ob id poenitere & erubescere, lapsus lachrymis plangere & confiteri coram Deo non tam probrosum est, quam honorificum: vnde etiam tale coram hominibus, qui Dei locum occupant videri & esse debet. Quarunt & disputant in scholis Theologi, num quæ sancti & beatitudine donandi alias in vita mortali admiserunt peccata, in die vniuersalis iudicii palam & in apertum proferenda sint? Variæ sunt quo ad hoc opiniones, sed hoc vnum quod ad propositum nostrum faciat, vt certum hac in re dicere possumus, videlicet, si modo ea publicanda sint, non tam in eorum qui ea admiserunt probum & confusionem, quam in eorum laudem & gloriam cessura: nam vna cum illis talis apparebit poenitentia & satisfactio, vt non confundendi & alioquin pudore replendi, sed potius honorandi & pluri propterea faciendi sint, quod facere Deo & facile & solemne est, & etiamnum hodie in multis sanctorum idem facere videmus; quorundam namque Mariæ Magdalena peccata publicantur & celebrantur, eaque in die eius festo in Euangelio magno eius cum honore & celebratione, & ad insignem Dei gloriam & honorem vt pote qui etiam è peccatis tantum pro licere potest bonum: *Qui fugit mel de petra, oleumque de saxo durissimo.* Id ipsum quoque in Apostolorum Petri, Pauli, Matthæi, & Davidis prophetæ, peccatis videre licet. Adeo vt ob illa peccata, quæ per talem sunt poenitentiam & satisfactionem expiata, nullam

Peccare coram Deo, & hominibus est res digna pudore, nõ item peccatum fateri.

Peccata Sanctorum in die iudicii eorum gloria manifi-
festabatur.

Peccatis Sanctorum Deus maiorem eorum gloriam elicit.

Peccati confessio est limbus aureus lacera vestis assutus.

honoris sui æstimationisve iacturam faciant, sed potius quid lucentur. Egregia id solet similitudine declarari: Sicut dum noua vestis pretioso è panno confecta, & corpori vndequaque apta & bene concinna, nescio quo casu ad clauum aut paxillum adhærescens laceratur, & iam prope est, vt velut inutilis abiiciatur; fracturæ & hiatui limbus aliquis pretiosus vel aurea filamina, vel acu elaborata parerga superimponuntur. Itaque ipsa vestis pulchrior ac spectabilior apparet quam ante: Adeo vt non nisi studio, ad maiorem ei parandam elegantiam hæc fractura facta videatur. Sic sanctorum peccata, si modo manifestanda sunt, ita in die iudicii extremi omnium oculis exponuntur, vt nullam illis hæc infamiam aut confusionem, sed gloriam potius & honorem sint allatura, quod tam potenter beneque illa à se abdicarint, superassuerunt videlicet fracturæ suæ limbum aureum vel arte phrygionica elaboratum, qui magnum ipsis honorem & decus conciliauit. Hoc ergo pacto se res habet hic: vt dum quis suas confessario vel superiori infirmitates & misérias, magna sui cum confusione, pœnitentia, & vero remedii curationisque obtinendæ desiderio manifestat, adeo nihil apud eum deperdat, vt etiam magis ab eo honoreretur, æstimetur, & ametur. Nam vt ait Sapiens, *Est confessio adducens peccatum, & est confessio adducens gloriam & gratiam.* Confusio illa & erubescencia, qua impellente quis culpas aperit, magnum conorem adfert & gloriam: at ea qua mouente culpas occulit, non nisi peccatum.

Eccl. 4. 25. Peccati manifestatio est confessio adducens gloriam.

S. P. N. Ignatius cum sacerdotem Religiosis quidem votis obstrictum, sed vitæ solutioris & profanæ, sibi que per omnia aduersantem, in viam salutis reuocare vellet, sed frustra tentatis omnibus, operam & oleum perdidisset, statuit tandem veluti vltimum tentaturus, apud illum peccatorum confessionem instituire. Cum ergo culpas suas

quotidianas iam aperuisset, se etiam superioris vitæ peccata quædam, quæ præ aliis eum remorderent & auerent ait aperire velle. Incepit ergo adolescentiæ suæ infirmitates, & ignorantia iuuentutis tanto doloris & pœnitentiæ sensu tantisque cum lachrymis confteri, vt inde confessor plane sit immutatus & amare ac reuereri illum ceperit, quem antea summo opere horrebat, eumque in vitæ nouæ ducem & magistrum assumere. Exercitia spirituum ergo instructore S. P. Nostro, obiuu, vitæque rationem in melius, magna omnium, qui prius eum nouerant, admiratione commutauit. Vnde facile apparebit, quam nullum sit homo per hanc sui detectionem, honoris & reputationis suæ amittendæ discrimen adituros. Nam per quod in oculis Dei fit melior, & plus sibi comparat, per hoc etiam apud homines, qui Dei ministri sunt, eiusque mores ac conditionem imitari debent, nihil deperdere, lucrari autem potius debet.

Atque hinc veritatem quandam satis experientia probatam, quæque etiam consideratu dignissima est, infero, nimirum quando quis sui arcana cordis liquido non aperit, sed ea quæ potis est celat, colligi hinc euidenter eum vitam in melius emendare nolle, ac de emendatione sui ne hilum laborare, sed pertinaciter in delictis suis manere & ex iisdem emergere nolle: si enim delictorum vere eum pignoreret & pœniteret, & firmum vitæ posthac prout oportet ducendæ propositum conciperet; ad oculos videt, nihil apud superiorem sibi per culpæ declarationem necnō dolorem hunc & emendationis propositū de nomine suo decessurum, sed accessurum potius. Vnde efficitur, hoc inter alia causam esse cur de fama sua multum deperdant, qui se candide non declarant; quia per hoc factis ostendunt, nondum se mores correxisse, & eosdem corrigere nolle.

CAPVT. VIII.

Difficultati Superiori etiam alia
ratione & modo re-
spondetur.

Poterimus & alia quadam via difficultatem hanc dissoluere: nempe, si plane humiles essemus, vel verè desideraremus, humilitatiq; comparandæ serid nos daremus gaudere nos debere, quod superior nos totos perspectos haberet, & quales verè sumus, tales existimaret, atq; ideo, vel ob hoc solum, omnes ei propensionem prauas & defectus nostros patefacere nos oportere, nefas enim est meteneri velle pro eo qui te ipsa non sum: Vera quippe humilitas facit vt non solum homo semetipsum cognoscat & parui faciat, verum etiam quod ab aliis cognoscatur & vili pendatur gaudeat. Hæc porro sui declaratio, & conscientie apertio, ob aliosquidem fines in Religione, vt supra diximus, instituta est; quamuis tamen aliud nullum in hoc lateret bonum, quam vnum hoc, quo de loquimur, satis id nobis esse deberet, si modò verè ad humilitatem aspiraremus: hoc namque insignis est eius exercendæ modus. At si hæc humilitas desit, si æstimari quis ac magni fieri velit, si functiones & officia sublimia, si locum & gradum altiorem ambiat; mirum profectò non est si vano quodam concutiatur timore, qui huiusmodi personas perterrere, vel potius decipere solet, vt dicant: Si defectus meos superior resciat, nunquam altius euchar, caput non efferam, sed semper obscurus & inglorius delitefcam, & nullo numero ero. Constat porro Sanctos & Dei seruos, defectus in se quosdam imò & peccata nonnulla finxisse, ne ad dignitates & functiones honorabiles assumerentur, sed in angulo suo & cella inglorii ignotique latitarent. Et ex aduersum qui errata quæ reuera habet, tegere ac dissimulare procurat, vt æstimetur, elenetur, ac pluris fiat, quam re ipsa est, nimis quam pro-

cul à virtute se remotum esse, euidenter ostendit.

Notandum autem hic quoddam magni momenti punctum, quod & alio loco pertractamus; scilicet sicubi humilitatem, mortificationem & reliquas virtutes Religiosus exercere & ostendere debet, in hoc certè inprimis eas illi exercendas videri, quod ad perfectam regularum obseruantiam necessarium est: in hoc enim omnis noster profectus & perfectio consistit, vnde si sat virtutis non habeat, ad ea humilitatis & mortificationis opera, ad quæ per regulam & institutum obligatur, exercenda, nihil omnino habere se existimet. Ad quid enim virtus & mortificatio iuuat, si, dum naturalis aliqua confusio vel modica suæ æstimationis iactura ipsi subeunda est, regulam tam primariam, qualis est hæc, transgredi & violare non dubitat? Si veram humilitatem, veram culpæ suæ cognitionem ac dolorem haberet, eam quæ ex eius declaratione resultat, confusionem & verecundiam æquanimiter deberet, in eiusdem satisfactionem & expiationem accipere; imò vel ob hoc solum ad superiorem recurrere eum oportebat, sicut fecit Imperator Theodosius (quod exemplum dignum est vt omnes imitentur) nam cum Rufinus ei suaderet, ne ad Ecclesiam se conferret, Episcopum Ambrosium enim eum eodem haud admissurum; magna qua erat submissione, religione, & humilitate respondit, Equidem Ecclesiam adire volo, & ibi ex Episcopo coram audire quod mereor. Ita porro & te dicere oportet, superiorem vel Confessarium meum adire cupio, & ex eo quod promereor audire; ipse me cognoscat & talem me habeat qualis verè sum; hanc vero Dominus confusionem & ignominiam in peccatorum meorum satisfactionem & compensationem computare dignetur. Hæc bona humilitas & confessio, & bonum pœnitentiæ signum est, non autem quod quis fortasse grauius ducat, homini culpam declarare, quam eam aduersus Deum opt. max. commississe. Hoc nimis

Gg 3 quam.

Humilitas
ad tentati-
ones mani-
festandas
inducit.

Cap. I.

Ambitio
ad tentati-
ones celan-
das incitat.Inprimis scienda
est humili-
tas & mor-
tificatio,
quæ regulis
prescribitur.Humilitatis ergò pec-
cata mani-
festanda
sunt.
Anno Christi
390.Manifestatio culpa
magna hu-
militatis
est signum.

quam est à vera humilitate alienum, Quod si, ut regula præscribente facere iubemur, iniurias pati, falsa testimonia subire, imò & stulti haberi (nulla tamen ad hoc à nobis occasione data) velle debemus; quanto hæc ipsa magis optanda nobis sunt, ut aliquem virtutis, obedientiæ, religionis actum exercitemus, & tanti momenti regulam, ut hæc ipsa est observemus? Verum ne omnia spirituali solum viâ conducere videamur; ecce ut totum hoc negotium & planius & facilius reddamus, aliud illud iter quod superiori capite indicavimus, quod etiam bonum & verum est, rursus resumamus; ostendentes hominem superiori se declarando & præfaciendo, non modo nihil deperdere, verum etiam hoc pacto sibi honorem æstimationem imò & maiorem eius amorem comparare; se autem occultando omnia hæc apud eum amittere. Cui addo, & aliud quod hinc consequitur nimirum, cum hæc sinceritas & perspicacitas locum habet, Superiorem huic sui detectori permultum fidere & iure merito: novit enim omnia quæ in ipso sunt, & præsit eum cum quæcumq; illi superuenerit difficultate ad se ilico recurrurum. At cum liquidò se quis non aperit, quod facile videre est; tunc nihil illi fidere superior potest; quia eam ignorat, & quid illo lateat nescit; unde necesse eum erit cautè, restrictè & timide cum subdito procedere, eum semper ut suspectum habendo.

Est id imprimis notandum, est enim de præcipuis radicibus, è quibus multæ in subditis animorum auersiones & amaritudines enasci possunt, quæ omnes indubiè euanescent & cessarent, si sincerè quis superiori se reuelaret. Sic videmus quotidie per hunc procedendi modum & communicationem sui multas umbraticas apprehensiones & imaginarias suspiciones, quæ de inferioribus superiores, & contra de superioribus nonnunquam subditi conceperant, effigari & finem habere, siquidem suspiciones hæc & temores perinde sunt ac

phantasmata de nocte apparentia; quæ si eminus videantur vel audiantur, perterrent & consternant; si autem propius, ut ea tangas accesseris, non aliud esse comperies, id quod mirum & peregrinum tibi videbatur, quàm arboris ramusculum ita sit in hisce rebus nimirum ut id quod te percelleret, terre faciebat, & aliquid esse videbatur, ubi ipsum tangis, id est, te aperis & ipsum cum superiore comunicas ilico euanescat, & non nisi merum phantasma esse comperias: Vnde præclare Seneca, de constantia & animi robore quo res ipsas aggredi debemus, loquens, ait. *Non quia difficilia sunt non audemus, sed quia non audemus, difficilia sunt.* Si enim serio huc animi adiungeremus, & ea aggredi auderemus videremus haud dubiè, non tantam illis, quanta forte prima fronte apparet, difficultatem contineri: Et ad hoc declarandum adferri illam, quam paulo ante obiter attigi, similitudinem de phantasmatis nec non aliud Poeta. *Terrificos visus forme* Et notat non dixisse Pœtam, eas verè terribiles fuisse, sed tales tantum apparuisse: quare accede & manu palpa, & videbis eas non nisi merum nihil esse. Taliter se res habet in eo quod in præfens tractamus.

DE MOB. CAP. VI. IX.

Multum Deo debemus, quod ipsam conscientia refectionem in societate adeo nobis facilem & suauem reddiderit: & quanam facilitatis huius & suauitatis sint cause.

Immensas largitori Deo ob singulare adeo, quod in societatem confert beneficium & fauorem, gratias referamus oportet, quod videlicet, isthæc subditorum apud superiores declaratio talem eodante locum in ipsa habeat, tantaque suauitate & animi alacritate vsurpetur: hoc namq; ex se longe difficilius est, quàm qualibet penitentia & mortificationes exteriores. Satis porro quæ res hæc ex se habet difficultas intelligitur ex ea quæ in sacramentalis confessionis præcepto continetur, in quo maiorem fideles ut plurimum sentit difficultatem solè, quàm adeo in reliquis omnibus præceptis, hinc ut minor ipsa foret, & tolerabilior,

Subito se manifestari multum fudit superior.

Per manifestationem vitantur alienatio subditi à superiori.

Tentationes sunt velle summorum terribilium.

Audendi nihil aspectu Epist. 104. post medium.

Aeneid. 6.

Matth. 5. ceteris ceteris grat. lugior.

Matth. 5. ceteris ceteris grat. lugior.

Tract.

Matth. 5. lu. p. pater in sum.

hilior, necesse fuit, confessionis sigillum & secre-
 tum, quod adeo inuoluate integreque; seruandū est
 longe diuina præfribi: ipsum nihilominus qui
 busdam adeo videtur difficile, vt, ne se animum-
 que aperiant, infernū quendam inchoatum ob
 assiduos conscientie remorsus, anxietudines &
 inquietudines, quas ingitur quocumque; pergunt
 circumferunt, in hac vita pate malint, quam po-
 stea in altera vita perfectum in sempiternam pa-
 tiantur. Longè vero minus tute facis, dum vni-
 uersum animum tuum limpide in superioris si-
 num effundis: quia non solum aperis peccata,
 & quod confessionis materia est, verum etiam
 quod nec peccatum est, nec confessionis mate-
 ria: Et non raro solet maiorem homo in aliqua
 sua fragilitate ineptia & parua imperfectione,
 quam in aliis peccatis grauioribus declarandis
 repugnantiam sentire. Huc accedit quod omnia
 hæc etiam extra confessionem aperiantur; quod
 profecto longe maius est. Cum ergo rem quæ ex
 natura sua tam difficilis, simul tamen tam fructuo-
 sa est, adeo nobis Dominus facilem & suauem
 reddiderit, magni sanè beneficium hoc faciendū
 est; & inhiat propterea ei gratiæ agendæ.

Manifesta-
 tio sui diffi-
 cilior, quā
 peccatorū
 confessio in
 sacramento
 penitentia.

At videamus iam, quam tantæ hac in re
 facilitatis & suauitatis in societate sit causa, Pri-
 ma & præcipua est ipsa gratia Religionis, Deus
 quippe vnicuique Religionis particularia quæ-
 dam media ad perfectum suum proportionata
 & prout finis & institutum quod ipsa proficitur,
 id videtur exigere suggerit. Atque hoc est quod
 gratiam Religionis vocamus. Et quoniam ad fi-
 nem quem Societas proficitur, qui est, vt simus
 ad quocumque; terram discurrendum, ad ani-
 mabus opem qua possumus ferendam, & cum
 omni hominum genere conuersandum parati,
 tanti momenti tamque necessarium medium est,
 vt nos à capite ad calcem usque; & intus & foris
 superior perspectos habeat, ob eas, quas ante di-
 ximus rationes, hinc est quod particulare quod-
 dam auxilium & gratiam ad hoc nobis Deus
 opt. max. concedat.

Manifesta-
 tio sui in so-
 cietate faci-
 lis per
 gratiam re-
 ligiones.

Tract. 1. c. 7

Se uia dicitur us facilitatis ac suauitatis cau-
 sa est; benigna bonaque super omnem susceptio,
 paterna quæ subditi in illis reperiunt viscera, be-
 nignitas & amor, quod ipsos recipiunt, adeo vt a-
 liam ob causam ibi non esse videantur, quam vt
 aures tibi præbeant, & consulantur. Est hoc
 per magni momenti negotium, unde ne esse si-
 bi est, subditos per uadere ac credere, se amicam
 hanc in superioribus susceptionem, & beneuo-
 lentiam certo inuenturos omnes vt fiducialiter
 ad ipsos recurrant, & tanti ponderis rem quanti
 hæc est, exercere id eo non omittant, quod sibi
 à superioribus meruant, eosque; vt austeriores &
 duriores exhorrescant. Huc vero non parum
 conferet cogitare ipsorum etiam superiorum
 peimultum interesse, sic beneuole amanterque

Manifesta-
 tio sui faci-
 lis propter
 paternum
 superiorum
 in suos ani-
 mum.

subditos venientes excipere; hoc namque ipso-
 rum officium est; quod nisi facerent partibus i-
 psi suis minime satisfacerent.

S. Bernhardus super illa cantici cantico-
 rum verba, Exultabimus & latebimus in te, amores
 verum tuorum super unum; scribens superio-
 res sic commonet, dicens; Audiant hoc pra-
 latus, qui sibi commissis semper volunt esse formi-
 dini, vilitati raro, etudimini qui iuriscatio ter-
 ram, discite subditorum matres vos esse debere,
 non dominus, sed date magis amari, quam metui, &
 si interdum severitate quæ sit, paterna sit, non ty-
 rannica: matres seruando, patres vos corrigendo
 exhibeati: mansuescite, ponite feritatem, suspen-
 ditia verbera, producite verba, pectora lacte pingui-
 esant, non typh. torgeat. Et huius rei occasi-
 one adducit illud Apostoli Pauli: Fratres &
 si preoccupatus fuerit homo in aliquo dilect, vos
 qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu
 lenitati, consideratis te ipsum, ne & tententur: nec
 non illud Ezechielis: Ipse impius in iniquitate
 sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua
 requiram. Vt, inquit, superioribus, qui subditos
 tentationum atque infirmitatum suarum de-
 tegendarum causa, ad se accedentes benignè
 & amanter non suscipiunt, Vt illis, si eos exa-
 speratos à se dimittunt, paterna viscera iis non
 exhibent, nam si propterea subitum vel mo-
 ri, vel deteriorari contingat, vt non raro solet
 contingere, id Deus à superiore repositet. Adeo
 vt etiam non tua causa, propter se ipsum saltem
 bene suos superior fungi officio debeat, vt tu
 bene fungaris tuo.

Serm. 23. in
 Cant. can-
 tic. 1. 3.
 Superiores
 subditis po-
 tius vbera,
 quam ver-
 bera, admo-
 veant.

Gal. 61.

Ezech. 3. 18

A superio-
 ribus ii, qui
 suamque; de-
 tegerint, be-
 nignè au-
 diendi, &
 instruendi.

Tertia, quæ hoc in societate facile & suauè
 reddit, causa, est exemplum & rei huius tam
 frequens & communis vsus, vt potè quam
 quotidie à fratribus nostris, usurpāri videmus.
 Vnde bene quoad hoc dicere possumus, quod
 olim Augustinus, cum ad orthodoxam Re-
 ligionem transire proponeret, ac casu viue-
 re difficile illi videretur, atque adeo hoc à se
 ipse impetrare non posset, euenisse sibi sciti-
 bit. Apparuisse itaque sibi dicit conuen-
 tiam in honesta cuiusdam matrona specie,
 ac multos ei pueros & puellas, quos capax
 cuiusdam pallii symmate tegebat, nec non a-
 lios plurimos variū status, sexus & aetatis, e-
 oculos omnes mirè castos & honestos osten-
 disse, ac subridendo, quasi illi inuerm ac
 pusillanimitatem exprobraret, dixisset: Quod
 isti & ista, an non poteris? An vero
 isti & ista in semetipsis possunt, ac non in Do-
 mino Deo suo? Quo viso & audito mirè
 fuit sanctus ille vir animatus. Pari modo
 ipse, cum aliquam tibi quo ad hoc cacada-
 non difficultatem representabit, dicere po-
 tes, Quid? te non posse, quod possunt
 omnes? Te non facere quod facit,
 alius

Lib. 8. Con-
 fess. c. 11.

Facilis sui
 manifestatio in socie-
 tate propter
 multorum
 exemplum.

alius ille, quare & antiquior & doctior, & prudentior, & cordatior est? Ita porro hoc cogitatu negotium isthuc complanatur, ut non modo ipsum reddat facilius, verum etiam efficiat, uti in non faciendo difficultatem sentiamus, dum & ceteros offensuri, & notam aliquam incurfuri videmur, si quod faciunt reliqui, ipsi soli facere negligamus. Quocirca omnes quotquot sumus, eniti debemus, ut salutaris hic usus & bona consuetudo longius se extendat, quo bono huius exemplo animeretur ille, ac deinde alii. Veteranorum imprimis & doctiorum est, hanc aliasque id genus res tum exemplo suo, tum sermone, colloquiis & conversationibus conservare & stabilire, nam uti per hanc multum aliis prodesse, ita etiam obesse & mali multum causare possunt. Reliqui quippe singula ipsorum opera verbaque; norant & intuentur, eaque magni faciunt; & sequuntur, quae ipsos aestimare & sequi conspiciunt. His addo, permultum vniuersiusque interesse rem hanc usurpare & exercere; ita namque hanc illis facilis fiet: Si vero usurpare negligat, paucis post diebus magnam in in eo difficultatem reperiet: Sicut & in aliis humilitatis & mortificationis exercitiis usu venit, & in confessionis praecipuo fieri videmus, nimirum qui semel duntaxat per annum confitentur, iis ipsum perdifficile, qui autem saepius, facile & suauiter reddi.

Ad inducendam sui manifestationem multum valet exemplum seniorum, & doctiorum virorum.

Superior in suorum delectis manifestatis non iudex, sed pater & magister est.

Quarto, huc etiam non parum iuuat, quod norit homo, quod superiori vel rerum spiritualium praefecto dicitur, dum conscientiae status ratio redditur, id non tanquam iudici, sed velut patri dici, ut subditum consoletur, ei consilium det & remedium suggerat: Proinde non potest quis vllatenus ob id quod eo in foro deponit, castigari, etsi alioquin res ex se castigationem promereatur, uti nec ob ea quae in Sacramento confessionis depromuntur: quia fori hi distincti sunt ab aliis foris, nec quod de illis dicitur, his accommodari potest.

Quinto, hanc conscientiae claritatem

maximè faciliat, nec non superiora magis confirmat summum ditorum silentium (quod etiam ipsis in Constitutionibus nostris indicatur) ita ut superior vniuersa, quae dicuntur, nulli prorsus mortali sit reuelaturus, Adeo ut securus & tutus esse queas, id, quod ei, conscientiae rationem reddendo, dices, illius in corde clausum & obseruatum fore, ac nulli hominum aperiendum aut declarandum, nec vllum inde tibi damnum vel infamiam secururam. Hoc, praeterquam quod omne secretum natura sua ad peccatum & quidem mortale obligat, R. P. N. Generalis, Claudius Aquauia grauibus & seueris decretis confirmauit & stabiluit, nec non poenis & castigationibus statutis in eos, qui secus facerent, vsque; eò ut etiam ab officio illos suo deponi & in ordinem redigi velit; & non modò subditis hoc suum decretum innotescere & constare, verum etiam scire illos vult, quod superiores, cum in huius observantia & executione delinquent, certò poenas dabunt: sicuti ne homines à Confessione Sacramentali detererentur, etiam necesse fuit, sacerdotibus ad illius sigillum & secretum seruandum lege lata strictè obstringere, ita ne quis se à conscientiae ratione reddenda excusaret, visum est R. P. Nostro, illius secretum tam operose & signanter inculcare, ut ne tanti momenti negotium aut refrigerat aut vilipendatur. Quia nescio, inquit, num bono Societatis regimini dari quid possit perniciosius, ut pote quae ad perfectionem suos magis per culturae internae, & directionis spiritualis viam, quam per alias quaslibet leges & poenitentias exteriores, conducere cupit. Vnde satis intelligent superiores, quantum Religioni ipsi sint damnum, harum rerum secretum infringendo, illaturum.

CAPVT. X.

Quis in conscientiae ratione reddenda nobis seruandus modus.

Effunde

Cap. 4. ex. am. 3. 35.

Facile sui manifestatio ob secretum superioribus seruandum.

Instructio de paterni ueris decretis confirmatio & stabilitio eorum. Scientia à subditis, & secreti seruanda.

Sui manifestatio praecipua secreti praesidium.

Ther...

Ratio scientiae candida...

Ratio scientiae in a...

Reg. com. 140.

Therm. 2.
9.

Ratio con-
scientia
candide
reddenda.

Ratio con-
scientia bis
in anno
reddenda
in societate.

Reg. 4.
communi-
um.

Effunde sicut aquam tortuum ante con-
spectum Domini. Hac quam Ieremi-
as Propheta adhibet, comparatione sa-
tis declaratur quo cor nostrum modo
aperiendum sit ei, qui Dei locum occu-
pat. Cum ergo conscientia rationem
reddimus, non secus ea redditio fieri de-
bet, ac dum quis aquam è vase effundit.
Siquidem dum oleum vel mel è vase
effunditur, aliquid semper vasi ad-
hærescit, dum vinum vel acerum,
odor saltem in vase permanet. At dum
aqua effunditur nihil penitus eius vasi
adhæret, nullus eius superest odor, sa-
por nullus, imo ne vestigium quidem &
signum, è quo aliquando ibi aquam fu-
isse colligas, perinde ac si nihil ei infu-
isset, Hoc porro modo tuum te cor-
ram superiore cor, cum conscientia
rationem reddis, effundere & reucla-
re oportet, nihil vt ei adhærescat, nul-
lus in eo odor, nullus sapor, nullum
deniq; vestigium superfit.

Quod vero tanti hæc res momenti,
tamq; primarium atq; efficax sit ad
spiritualem animarum nostrarum pro-
fectum comparandum medium, ideo
voluit S. P. Noster, vt præter illas con-
scientia declarationes, quæ toto an-
no fiunt, isthæc redditio peculiari quo-
dam modo fiat singulis semestribus,
quibus totius illius temporis quod in-
terfluxit, ratio reddatur, eaq; semper
ipsam votorum renouationem ante-
cederet, sic semper id est in societate
vsurpatum, & iam inde à quartæ con-
gregationis generalis tempore in Re-
gulas communes relatum. Ac sicuti
vult, vt præter confessiones ordinarias,
quæ sæpius in anno instituuntur, gene-
ralis quædam tunc temporis de inter-
medio semestri confessio fiat; Ita &
decernit, vt præter redditionem con-
scientia ordinariam, quæ frequenter
instituitur, tunc temporis generalem
quandam de toto tempore quod ab vl-
tima intercurrit, rationem vnusquis-
que reddat, vtpote qua nullum se pu-
Rodriquez exercit. pars. 3.

tauit vnusquisq; ad interiorum spiritus re-
nouationem faciendum, medium da-
re posse melius & conuenientius; va-
de & R. P. N. Generalis Claudius Aqua-
uiua medii huius vsus, in instructio-
ne visitatoribus data, singulari quo-
dam modo commendans, ait: Si sicut
oportet, à subditis conscientia ratio red-
datur, atq; à superioribus accipiatur, ma-
gnum procul dubio momentum habebit
ad spiritus renouationem & augmentum
virtutis & perfectionis in societate.

Quibus consonant & consentiunt illa
S. Basilii verba: Debet vnusquisq; eo-
rum qui inferiores sunt (si quidem memo-
rabilem vllam facere progressionem stu-
det, & ad perfectionem peruenire) nullum
animi sui motum apud se ipsum retinere:
Sicut in aqua lymphida lapilli & arenu-
læ minutulæ in fundo iacentes appa-
rent; ita subditus ita se liquido & trans-
parenter suo se superiori declarare de-
bet, vt is omnes animæ eius festucas
& imperfectiones perspectas habeat:
Hoc enim modo fiet, vt & quod laude di-
gnum sit, in nobis confirmetur, & quod
minus probandum, congruo remedio san-
netur; atq; ex huiusmodi mutua exer-
cendi inter nos consuetudine, per modi-
cas accessiones ad perfectionem peruenie-
tur.

Vt autem melius maioriq; cum fa-
cilitate hoc facere possimus, insignem
quandam in societate habemus instru-
ctionem, circa quam hoc solum à lecto-
re notari volo, ex duabus quas ea ha-
bet partibus principalibus, primam,
quæ eius proximum est vel caput, præ-
cipuam esse, quod in ea vniversa Re-
gula quadragesimæ summarii consti-
tutionum (quæ de conscientia ratio-
ne reddenda loquitur, & quo ipsa mo-
do reddi oporteat declarat) substan-
tia contineatur. Itaq; postquam cogi-
tare vnumquemq; debere ostendit,
quanti rem hanc B. P. in Constitutio-
nibus faciat; ait: Quapropter vnus-
quisq; magna sinceritate vel in confes-
sione,

Reddita
conscientia
ratio ad spi-
ritus reno-
uationem
& augmē-
tum virtu-
tis proficit.

In quest.
fusus di-
spuit. re-
spons. 26.

Instructio
& regula

Hh

de reddenda conscientia ratione.

sione, vel in secreto, prout ei magis placuerit, & prout maior eius consolatio fuerit, integrè & totaliter totam animam suam patefaciat, re nulla qua uniuersorum Dominum offenderit celata, ab ultima conscientia ratione quam dedit, incipiendo; aut eos saltem aperiat defectus, qui iam inde ab illo tempore, animam suam maximè aggrauant. Dico ergo in hoc præcipuum rei huius momentum versari, & cum qui quod in præmio hoc dicitur omitteret, bonum integramque conscientia suæ rationem neutiquam redditurum, & si alioqui secundum partem, quæ quatuordecim puncta particularia complectitur totam percurreret & obseruaret.

Et vero ut hoc liquidò clarescat, opus non erit per omnia reliqua puncta discurrere, sed duntaxat in vno de præcipuis exemplum ponere, sit id tertium, quo tentationem, passionum ac malarum inclinationum suarum rationem quis reddere iubetur. Hoc quippe vnum de præcipuis est, quorum homini est danda ratio. Quas nimirum tentationes habeat, an ea sibi sint molestæ & importunæ; quam iis facillè difficillè & quomodo resistat? Idem esto de passionibus & prauis motibus & propensionibus iudicium. Aliud præterea nihil in hac interrogatione dicitur, nec in tota secunda huius instructionis parte, quid amplius circa hoc additur: Rogo ergo, num futurum sit satis ut bonam & perspicuam quis conscientia suæ rationem apud Patrem suum spiritualem reddat, ita ut hic animæ illius statum quo ad hoc punctum exploratum habeat, omnes suas tentationes omnesque propensiones viciosas illi declarare? Equidem satis id esse nego, sed requiritur præterea ut lapsus, si qui in iis interuenerint, indicet: Aliud quippe est dicere; Inclinarus sum ad superbiam; aliud, Adeo in superbiam sunt

De tentationibus molestis, passionibus, & malis inclinationibus præcipua ratio conscientia reddenda.

Manifestatio sui quomodo fieri debeat.

pronus, ut tale quid fecerim, vel facere voluerim, quo ab aliis magis facerem, & æstimaret; vel ægerrimè tuli, hoc vel illud mihi demandari, & tali excusatione illud à me amoliri sum conatus, idoque id eo tantum, quia factis mihi ad illud faciendum virtutis non fuit, nec humilitatis; etsi alioquin facillè id facere potuissem. Aliud item est, dicere, Sum cholericus, & impatiens, aliud verò, Adeo sum impatiens & cholericus, ut extra limites me ira obriperit, & fecerim, vel dixerim, quod proximum offenderit. Aliud denique est, dicere, Inobstantibus pulor inhonestis; aliud; Inobstantibus tentationibus ita ignaue me gessi, ut diutius iis sim immoratus, vel delectationem inde hauserim, &c. Certum namque est, aliud & diuersum iudicium formari de eo, qui in tentatione lapsus est, aliud de eo, qui ab illa quidem fuit impetitus, sed validè animo seque est reluctatus: Vnde etiam alia medicina, & cura adhibenda est illi, alia huic: Est perinde ac febris in forti valenti que subiecto, aut in alio debili & infirmo, quod nosse permultum medici interest, ut & ipsius febricitantis; aliter quippe febris in debilibus, aliter in validæ complexionis ægro curanda est; Sic, tum medici spiritualis, tum tui permagni referet, ut ille tuum vel robur, vel infirmitatem explorantem habeat, quò norit, quò te modo curare, quodnam tibi adhibere remedium debeat. Satis proinde non est, tuas illè te tentationes & prauos habitus declarare, nisi simul & lapsus, si qui interuenerint, aperias. Hinc quippe liquet quanta tua sit in spiritu infirmitas, quanta potentia & fortitudo. Propterea prima post quadagesimam, Summarii Constitutionum Regula, quæ etiam de hac re loquitur, sic habet:

Nel-

Reg. 4
Summ
Integ
manu
tio fa
da.

Medicina
debet esse
proportio
improba
& remedi
non parum
ti.

De
ai
tic
per
sun

Reg. 41. *Nullum debent nosiri celare tentationem, summarii. quam superiori non aperiant, nisi nec defectus.*

Integra sui manifestatio facienda.

Atqui hoc in Instructionis huius proæmio declaratur, in quo vnusquisque ita liquide vniuersum animum suum superiori manifestare signanter iubetur, nihil vt ipsum celet, in quo diuinam Maiestatem offenderit, aut eos saltem aperire defectus, qui animam eius maximè grauant, Quod ipsum in quatuordecim punctis quæ sequuntur, amplius non, vt oportet, exprimitur nec plusibus declaratur, Quare si quis hoc non obseruaret, is profecto tanti momenti negotium, & quod tanti in religione fieri solet, non nisi specie tenuis, in dè ne vix quidem exequi videretur. In genere omnibus hæc Doctrina prodesse potest, vt notius videlicet, quo Patribus suis spiritualibus modo animæ sibi sit ratio reddenda.

Vt autem maiori hæc in re claritate procedatur, satis esse homini non debet, errata & defectus suos in genere dicere, sed ad particularia ei est descendendum: Hoc namque modo clarum sui dat notitiam, at non alio illo. Quod etiam imprimis vtile est, quo ad confessionem sacramentalem, documentum & monitum: etiam minimè sufficere tibi debet, generalibus quibusdam in terminis vt, dicendo, V. G. à malis quibusdam cogitationibus me sum passus abripi; sed quotusque te abriperint, dicas oportet.

Defectus etiam in particulari aperiendi sunt.

Et licet defectus in his admissio culpam veniale non transcendat, & veniales culpæ necessaria confessionis materia non sint; nihilominus, dato eas nos confiteri (vt sane confiteri par est) non sunt ex generalibus quibusdam terminis exponendæ; vt rota, qui culpam mixtè inobscurant, & dero-

gant; sed ad particularietates veniendum est, quæ culpæ grauitatem magis significant: Neque enim culpam is pro vt oportet, declarat, qui dicit: Protuli verba, quæ alios mortificare possent; verba impatientiæ; denique verba quibus aliorum honorem læsi, tum verba fuere huiusmodi, vt culpa maior apparituræ esset, si ea planè, pro vt dicta sunt, dicerentur, quàm generali hac locutione vtendo. Si quis item sua inobedientia peculiari quodam modo malo alii exemplo fuerit, satis ei esse non debet, dicere, Dico meam culpam quod inobedientia deliquerim; sed res illa, & modus, in quo deliquit, ei in specie est exponendus: nam hic culpam eius amplius & euidentius declarat, aliumque de ea confessarium formare conceptum facit: sic & in conscientiz ratione reddenda generalibus non est terminis, & inuolutis circuituionibus vtendum, sed syncere, purè candide, perspicuè procedendum, nullus vt angelus in excussus, nulla ruga & plica non applicata maneat, iuxta id, quod Apostolus Paulus ait, de Ecclesia loquens: *Vt exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, aut aliquod huiusmodi, sed vt sit sancta, & immaculata.* In rugis quippe latere solent fordes, & illuuiæ. Vnde nulla in animo nostro esse debet ruga, nulla duplicitas, sed omnia plana, læuia & aperta.

In manifestatione conscientia omnia in particulari aperienda.

Ephes. 5. 17.

B. P. Noster tam claram, limpidam, Cap. 4. ex- & integram conscientia dari rationem am. 9. 35. ab vnoquoque vult, cum primum Religionem nomèn dat, vt non solum malos Ad sui manifestationem pertinet, & vitia, & peccata, in quæ modò magis propendit, aperiat, Vetus & iam in quas rationes veterum pronior fuit, & quæ illum alias dixerat aperire.

H h 2 uexa.

uexarunt, & oppugnarunt vitia: Nam, sicuti ingens medico ad curandum subsidium est, cum æger illi non infirmitatem solum, à qua in præsentiarum affligatur, verum & illas, quibus est alias confictatus, patefacit; ut hinc ipse colligat, num inde talis morbus originem trahat, & taliter morbo præsentem remedium præscribat, ut infirmitates, quæ antè fuere non reuiuiscant; ita si claram, & integram animæ tuæ noticiam spirituali medico dare velis, non habitus mali, & pronitates, quas iam in resentis, duntaxat declarandæ tibi sunt, sed & præteritæ: Propterea confessionem generalem facere volenti consulere solemus, ut eam apud illum confessarium instituat, apud quem deinceps ordinariè confiteri cogitat, quo hic animam confessuri hoc pacto magis exploratam habeat, itaq; illum melius iuuare queat. Etenim sæpe fit, ut tentationes, & sinistri motus, quos in præsens quis sentit, partim antiquarum infirmitatum vestigia sint, & reliquiæ, partim malæ vitæ ante ductæ poena & castigatio. Vnde, eodem modo quam potest maximè super actiones, & verba sua aduigilet, valdeq; restrictus & circumspectus ambulet, sæpe tamen patietur inuitus, quod pati nollit, idq; in libertatis & prauæ consuetudinis superioris poenam & castigationem. Quocirca non est quod propterea aut miretur, aut percellatur; at potius patientem se ostendat, & humiliter, detq; operam, ut non solum è præsentibus, verum etiam præteritis, dolorem & confusionem sui excitet: ita fiet, ut nihil hæc illi sint nocitura.

Distincta sunt, confessio generalis, & manifestatio conscientia.

Notandum postremò hic, ipsam conscientia declarationem, & generalem confessionem distinctum quid in societate esse, ut è diversis quibus utrumq; præcipitur, Regulis videre est; & quia utriusq; finis, & materia diuersa est: Quamuis quoq; certum sit, hanc conscientia declarationem vel in confessi-

one, vel extra eam fieri posse, prout declaranti magis expedire videbitur, seu pro maiori eius consolatione: ita quippe expressè Constitutiones id significant. Verum aduertenda, quo ad hoc, res est, quam R. P. Generalis Claudius Aquauina, in Instructione, qua visitatores instruit, aduertendam censuit; quæ quoniam tam grauis & tanti momenti est, visum mihi est formalia & ipsissima eius verba adscribere. Postquam ergo ostendisset, quod sit inter conscientia declarationem & ipsam confessionem discrimen, dixissetq; posse quem, si velit, rationem conscientia suæ inter confitendum reddere, addit: Quare ut non sunt cogendi nostri ad rationem conscientia reddendam extra confessionem, cum constitutio id liberum relinquat, pro cuiusq; consolatione; ita laudandi, qui semotis his, quæ ad confessionem propriè spectant (quæ in confessione manifestari poterunt) extra confessionem eam reddunt, totosq; se ipsos patefaciunt, quo liberius, & absq; vllò respectu, superiores ad illorum directionem, & vtiliorem gubernationem, ea noticia ad maius Dei obsequium uti possint: Ad id ut melius, & consultius sit, ipsam conscientia rationem extra confessionem reddere; quod qui facit, næ ille superiori fudit, perinde ac, qui preciosum aliquid monile amico ab eo asseruandum, patenter in manus conflat, magis ei fidei quam si arca sigillatæ inclusum id ei traderet.

CAPVT XI.

In quo nonnullis respondetur dubiis, quæ ex antedictis resulant.

EX iis quæ dicta sunt quædam oriuntur dubia, quæ alicui forsitan aliquando occurrerint. Primam est, diximus

hinc

Cap. 4. Ex. am. 4. 36. & 33. & 6. par. Con. sit. 2. 1. 4. Reg. 40. Summaris

Idem habetur in instructione resultantibus executionibus ex congregatione generalis, instructi. c. 2. num. 2.

Extra confessionem conscientiam aperire est melius.

Ex fessio gra me re tat cog

hinc quidem melius esse conscientia rationem extra confessionem dare; illic vero in hac conscientia ratione non solum esse tentationes & in malum pronitates; verum etiam, si qui interuenere defectus & lapsus, aperiendos; ac nisi hi declarentur, bene conscientia rationem non reddi. Peto itaque, nū, si quem (quod Deus auerterat) a vehementia tentationis superatum in graue & pudendum crimen incidere contingat, huius Regulæ velit superiori extra confessionem rationem reddi? Videretur id namque perdifficile & arduum in primis, & onus ita graue, ut vix quisquam id tolerare posse videatur. Respondeo, hoc in casu nec Regulæ nec S. P. N. intentionem esse, ut extra confessionem tale crimen aperiatur; imo vnam declarationibus præcipuis, cur Regulæ distinctionem hanc posuerit, dicendo hoc vel sub sigillo confessionis vel secreti facere fas esse, ad maiorem cuiusque consolationem fuisse hanc, ut id etiam expresse & in Regulis provincialis declaratum: ubi S. P. de conscientia rationis danda vel in fine accipiendæ modo agens, cum dixisset, quod postquam quisque dixerit, quæ dicere voluit, possit provincialis, si que existimauerit amplius interroganda, id etiam facere, hanc restrictionem addidit: Quamuis quæ hominem pudore multum afficerent ea extra confessionem interroganda non essent, quæ autem huiusmodi sunt, adeo à superiore & patre spirituali extra confessionem roganda non sunt, ut ne velle quidem debeant hæc à subdito sibi extra eam referari: Piæ aures talia extra confessionem audire non sustinent, vnde satius ea est in tempus confessionis referuare: Atque hoc sibi vult R. P. N. generalis, verbis illis superiori capite allatis; quando satius eos facere docens, qui extra confessionem conscientia arcana pandunt, addit, *semo- ris his; quæ ad confessionem proprie spectant.*

Cap. 1. Dubium secundum grauius est & implexius. Diximus hinc quidem (quod & S. P. signanter & diferte in Constitutionibus consulit:) ideo superioribus con-

scientiam vniuersam aperiri, ut sic subditos suos melius regere & gubernare, ut pote omnia ipsorum arcana & abdita explorata habentes, commodius quoque ordinare & decernere queant, quicquid tum ad vniuersumque priuatum ad totius corporis Societatis regimen expedire censebant. Illic vero iuxta ipsarum met constitutionum præscriptum, licitum cuique est, in confessione conscientia statum patefacere, Ergo Societatis totius & eiusdem Præpositorum regimen secundum notitiam est confessione acceptam. Multos hæc difficultas non parum torfit, quod ignorarent, quis quo ad hoc Societatis sit usus & consuetudo. Ut autem is intelligatur, dico primo, Ad eo non Societatem ex notitia confessione parta suos regere, ut est Theologi nonnulli doceant, confessarium sine illo sigilli detrimeto, interdum iuxta id quod per confessionem accepit, penitentes dirigere posse, R. P. N. Generalis tamen strictissime vetet, ne quis Theologorum nostrorum hanc doctrinam verbo scripto doceat, illave vllatenus utatur, sed ita se in rebus auditis confessarii gerant, perinde ac si nihil in confessione inaudissent. Quod eius statutum cõforme & consonum est cuidam diplomati ac decreto, quod quadriennio post Clemes Papa VIII. circa hanc ipsam materiam tulit, cuius cum P. Franciscus Suarius, tum alii meminere. Quin etiam amplius quid Societas facit, nam etiam ipsius declarationis conscientia, quæ extra confessionem redditur sigillum quam strictissime uti supra diximus seruari iubet. Si ergo in rebus, quæ extra confessionem cognoscuntur, tam caute & secretè procedat, quàm circumspectè procedat oportet, in iis quæ ad confessionem pertinent, ne vel ipsa odiosa reddatur, vel aliquod contra sigillum eius sacrilegium admittatur.

Verum, ut ipsi puncto, in quo versatur difficultas, respondeam, dico secundo, nullum in eo malum esse ut spirituale & interius animarum regimen, secundum

H h 3 confel-

Extra confessionem graue crimen aperi- re in Societate nullus cogitur.

Societas per notitiã confessionis habitã suos nõ dirigit, & passim docet id fieri non debere. In ordinat. impress.

Tom. 4 de penit. disp. 33, sect. 7. Thom. Sanchez. tom. 1 de mat. mon. lib. 3. disp. 16. qu. 1.

Ani nas ro- gere secun-

Am confessionis scientia licitū & bonum.

Cap. quod quidam de peccatis & remiss.

Lib. 3. c. 1. vita.

confessionis scientiam fiat, immo vero id vnum de fructibus & magnis commodis esse, quæ ex ea consequuntur: Ex eo enim quod quis omnia sua vulnera, morbositates & infirmitates clare manifestat, potest confessarius, ut animæ eius medicus melius illic medicamentum adhibere, quod magis illi expedit remedium applicare, denique eam instruere quomodo se gerere debeat impofterum. Adeoque id verum est, ut Alexander I I I. Pontifex in iure Canonico duntaxat ob hanc animarum in viam salutis conducendarum & dirigerendarum, conuenienter ipsis consulendi finem iubeat, ut aliquorum hominum, ita malorum & nefariorum, ut absolutionis non sint capaces, quia se continere & à peccando abstinere se posse negant (ac proinde verum emendanda vitæ propositum non habent:) confessiones etiam excipiantur. His ergo etsi alioquin absolutio illis danda non sit, consulit eo loco, Pontifex ut saltem Confessarium adeuntes omnia peccata confiteantur, totiusque vitæ suæ mala nec non exigua, quam ad confessionem illam adferunt, dispositionis rationem ei reddant, simul confessatio mandat, ut eos qui tam desperatæ sunt salutis, benigne admitat & audiat, quo salutare illis consilium & remedium suggerere queat, fore enim fortasse, ut hoc pacto cor eorum emolliatur, ipsi quoque peccandi occasiones à se amoliantur, & Deus Opt. Max. hoc humilitatis & bonorum aliquot, quæ exercita re iubeantur operum exercitio mediantem, oculos illis aperiat, quo peccatis tandem penitus valedicant, bonamque eorum confessionem instruant. Adeo ut nouum minime sit, sed per antiquum & in Ecclesia Dei satis æfiratum & approbatum, animas iuxta scientiam è confessione acceptam conducere & gubernare.

S. P. N. Ignatius cum in generalem Societatis quam ipse fundarat præpositum ab omnibus primis patribus semel & iterum delectus esset, ipse autem electio-

ni suæ qua poterat refragaretur, ad id se mutuas idoneum esse negans; ab omnibus tamen identidem premeretur, ut hoc ipse onus susciperet, dicentibus, Ipsum excutere velle, Dei esse volūtari obistere, utpote quam per tam conforma suffragia facta electio satis innueret: ad quoddam tandem eos medium quod ipsemet delegit, (cum nihil tum quidem ab ipso impetrari potuisset) cōdescendere fecit. Nimirum ego inquit vniuersum hoc negotium in Confessarii mei manus consignabo, ei vniuersa totius vitæ meæ peccata declarabo, vitiososque animæ habitus & inclinationes, necnon infirmitates & miseras, tam præteritas quam præsentis, spirituales æque ac corporales patefaciam, etsi ipse his non obstantibus, in nomine Domini nostri I E S U C H R I S T I mihi præcipiat vel consulat, ut ingens hoc onus in humeros suscipiam, ei haud reluctans morem geram. Dictum, factum: cumque ad aliquot dies se in solitudine recolligisset, generalem vitæ totius confessionem apud virum quendam sanctimoniam conspicuum nomine Theophilum, ex ordine D. Francisci instituit; Qua facta petiit ex eo, num Præposituræ onus suscipere suaderet. Ille nihil cunctatus ipsum & susciperet sualor & auctor existit: nam huic suæ electioni si resisteret, fore ut Spiritui Sancto obisteret. Cuius consilio acquiescens Ignatius, demum impositi sibi muneris, prouinciam adiit. Peto itaque hoc loco num quis, esto liuido malevolentæ veneno rotus suffusus sit, de hocce Beati Patris facto loqui audeat, ut vel ei detrahat, vel aliquem in eo interuenisse dicitur dolum & neminem sane futurum existimo, qui de eo loqui possit, nisi forte ad ipsum dilandandum: vnde id etiam in vitæ eius historia, ceu honorificum & gloriosum in primis, refertur. Qua ergo via B. P. nostrum, ut caput & fundatorem Religionis huius dominus, conduxit, ea etiam ipsum docuit, ut nos quotquot eius filii & sequaces, sumus

S. Ignatium nisi confessionis scientia Confessario a peccatis Præposituram refugiu.

*Co
ne
por
ap
per
uis
ex*

con.

conduceret. Vade etiam ipse hoc superiori sub sigillo confessionis vel secreti omnes prauos habitus, pronitates, vitia, passionis, omnesque denique defectus & imperfectiones nostras detegendi medium, nobis assignat, ut nos Superior per virtutis & perfectionis, quam profitemur, viam melius hac ratione conducere queat.

Vnde dico politicum & exterius Societatis regimen *nec esse, nec esse posse*, secundum scientiam & confessionem acceptam, at spiritualis & interior animarum directio, ut per viam confessionis eo quo diximus modo fiat, & conuenientissimum est & per se necessarium. Sic in vniuersa Dei Ecclesia moris esse & seruari videmus, ut quando quis dubitat & incertus est, quomodo in hoc vel illo negotio gerere se debeat prudentem aliquem doctumque Confessarium eligat, cui in confessione, vel extra eam sub secreti sigillo (prout id ad maiorem sui consolationem facere putabit) totius illius rei rationem reddat, ut ab illo quoad eiusdem conductionem consilium recipiat & iuuetur. Hoc ergo sibi vult Sanctus Pater noster & intelligit, eum hanc conscientia, refectionem dixit in confessione facere posse eum, qui maiorem in illa hoc pacto facienda consolationem sentiet: Adeo ut in Societate, nec Rectores, nec Professores, nec Professores Scholares, nec vlli demum Officiales *constituantur vel deponantur*, ex conscientia que per confessionem capitur: hoc namque error & insignis quidem foret, imo vero si quis id vel solum cogitaret.

Confessarius potest imponere se aperiat superiori paritens si ita expediat.

Nota admodum autem hic (quod sane notatione dignum) fieri posse talis ut in quopiam sit dispositio, ac tales concurrant circumstantia, ut cum Confessarius qualiscunque demum is sit in conscientia & sub poena peccati obliget, superiorem ut candido promoueat, ne se tali officio applicet, talem se sibi missionem iniungat, ne denique tali pec-

candi occasione se exponat, tum huius causam, tum euidens, quod inde sibi (pro ratione fragilitatis) imminere videt periculum declarando. Rogo itaque ecquod hoc in casu ei qui huiusmodi est melius & eum honore eius coniunctius dari potuerit medium, quam suadere ut superiorem adeat, eique rem hanc in confessione exponat: tunc quippe potest eum superior magno tum priuato, tum Religionis totius honore, occasione presentis subducere, nec maioribus periculis exponere, quam eius vires ferant, atque ita fiet ut per remedium & presentis periculo infamiae occurratur. Hæc autem superior tum facit tubido non modo permittente & annuente, verum etiam ut ita fiat rogante, quod per magni hoc eius intersit. Alias quoque eum quis plane certus non est periculone se exponat, an secus, de eo tamen quadantenus dubitat, ac metuit; non mediocri quieti & consolationi ei tum erit, suam superiori dubitationem & difficultatem detegere, inquam manus eius totum se consignare: Si enim tunc nihilominus rei huic tractandæ applicatur, quod hinc sequitur, periculum illius rationibus non ascribetur; ubi ascriptum fuisset, si minime se declarasset: sed in caput superioris omnia recident. Deus autem cum eius obedientia concurrerit, viresque ei suppeditabit, ad debite defungendum exequendumque, id quod ei erit iniunctum; propterea quod præstitit quidquid à parte sua præstari oportuit.

Dico tertio quamuis in ipsa confessione conscientia ratio dari queat prout Regula præscribitur, melius tamen ac laudabilius esse, ut extra confessionem reddatur, ut ante monuimus. Quod autem omnes iam ad norint hinc etiam communiunt id eligere volunt quod melius est, eam videlicet extra confessionem dare. Quod cum sit omnibus quicunque alicui suboriri possent scrupulis murmurationibus & suspitionibus, quasi

Melius extra quam in confessionem ratione conscientia reddere. Cap. 10.

suppe-

superiores ex illis, quæ in confessione audiunt, subditos gubernent via præcluditur; quia omnes ut plurimum extra eam hanc conscientie rationem reddunt. Immo vero nullus est, quantumlibet imperfectus, quia etiam in eo casu de quo dubio loquebamur, quod nimirum quis in confessione conscientie dare rationem velit; gaudeat & etiam vltro petat, ut, quo bene animæ suæ consulatur, peccandi sibi occasiones auferantur, ac nullis periculis exponatur, superior ergo se scientia quam è confessione acceperit, utatur. ita tamen ut nullum inde sibi damnum, sed bonum dumtaxat, sequi possit, ac suum alii defectum vel imperfectionem non cognoscant: ita namque adeo nihil illi decedit, multum ut accedat potius; superiorumque quodammodo obstringat, ut etiam eo maiorem de honore illius sollicitudinem & curam gerat. Inde est, ut ne quidem spirituale & internum animarum regimen, quod sancte liciteque alioquin iuxta solam notitiam è confessione partam fieri posse diximus, societas usurpet; sed eas dumtaxat iuxta id quod extra eam nouit, dirigatur: Omnes quippe eius sectatores extra confessionis forum, omnium quæ ad hoc sunt necessaria rationem dare gaudent & malunt, ut sic eos liberius & sine villo ad

confessionem intuitu, superior in via perfectionis conducere, dirigere & iuuare queat.

Doctrinam hanc S. Bonaventura si- *Tract. de*
gnanter tradit imprimis, docetque expe- *sex ali. Sc-*
dire ut singulorum subditorum suorum *raphim*
conscientias, necnon inclinationes & *e. 7.*
mores superior perfectos habeat, ad hæc
vniuscuiusque vires tam corporales quam
spirituales, ut sic omnes melius regere
& gubernare queat, singulis pro vi-
rium modulo onera officiaque disper-
tendo & iniungendo: neque enim om-
nes æqualiter & indiscriminati pos-
sunt omnia. Atque ad hunc sensum
adoptat illud quod in Scriptura legitur:
Aaron & filii eius intrabunt in sanctua-
rium ipsique disponent opera singulorum,
& diuident quid portare quis debeat, Aaro-
nem quippe eiusque filios figuram esse
ait prælatorum & superiorum tam ma-
iorum quam minorum, quos in sub-
ditorum interiora intrare oportet, vni-
uscuiusque eorum virtutem, robor, vi-
res, peculium perspicendo, ut hoc pa-
cto officia, munia, onera, Ministeria
Religionis vnicuique secundum
propriam virtutem, distri-
buere & deferre
queant.

TRA-